

Kommentar

FORSVARSCHEFEN: Vi går store forandringer i møde, men vi står godt rustet til at møde udfordringerne. Forsvarschefen skriver om sit syn på de begivenheder og udfordringer, som forsvaret står overfor. ■

● Side 28

Perspektiv

SYRIEN: Den syriske diktator Bashar al-Assad står for fald. Men hvilken fremtid går landet i møde uden den autokratiske statsmagt, der i 40 år har holdt sammen på den dybt splittede nation? ■

● Side 15

Teknologi

SUNDHED: Få lagt et personligt træningsprogram og styrk din fysiske form med forsvarets nye app. "Træn med forsvaret" er unik, fordi den på baggrund af en personlig test lægger et 8-ugers individuelt træningsprogram. ■

● Side 25

FORSVARSAVISEN

01

 FORSVARET

ÅRGANG 1 · SEPTEMBER · 2012

Tema: Side 4-8

20 ÅR I KRIG

Krig: Søværnet sejlede mere internationalt, og flyvevåbnet viste, at størrelsen ikke altid er afgørende for resultaterne, men hærens missioner blev hårdest, størst og fik mest opmærksomhed.

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

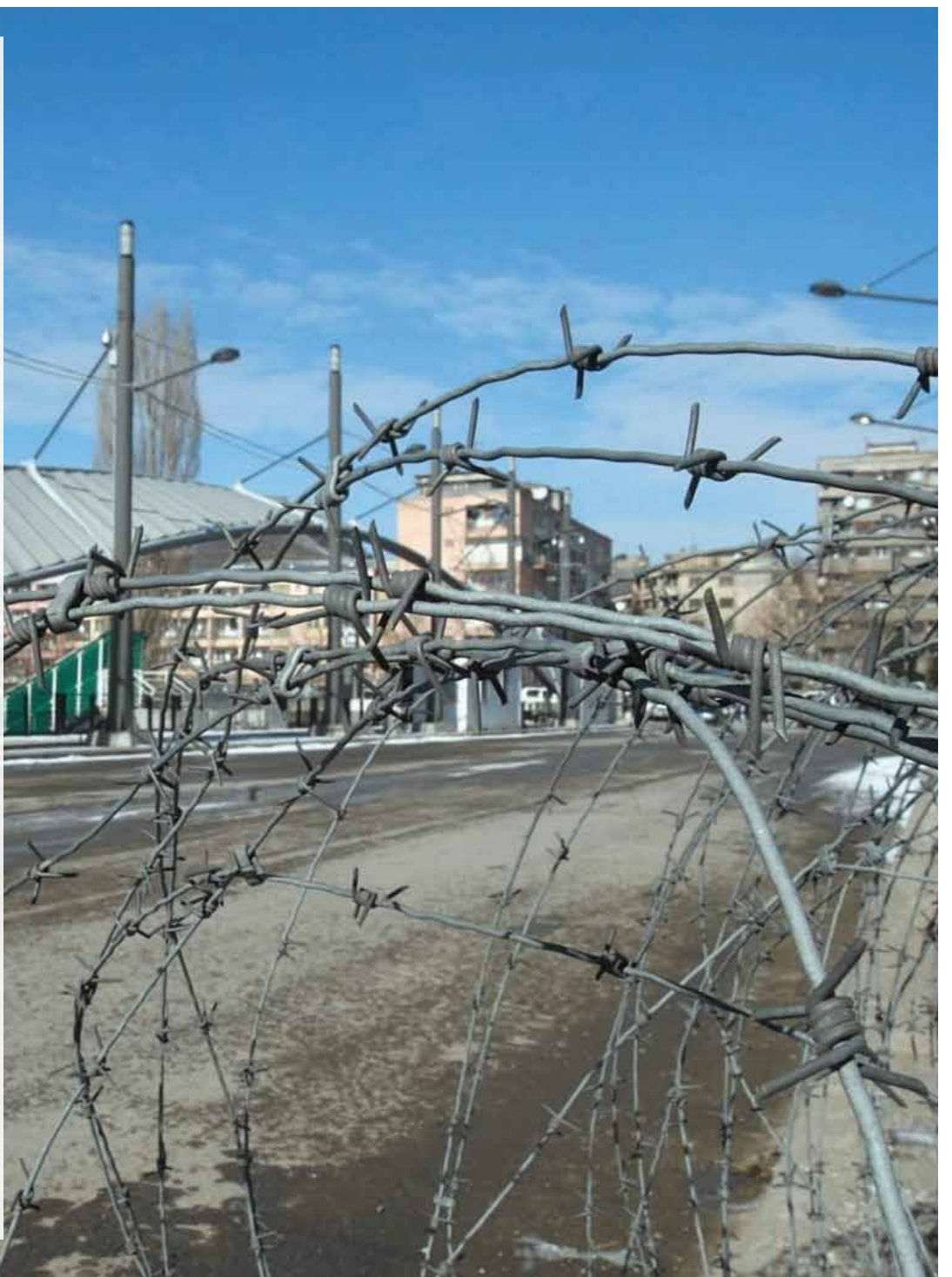
Operation Bøllebank i april '94. Korvetter i Golfen. Eller demonstranter i hårde kampe på broen over Ibar i Kosovo, hvor pigtrådsruller, pansrede mandskabsvogne og NATO-soldater var hverdag i nyhederne. I perioden skiftede Danmark udenrigspolitisk retning og tog hul på foreløbig 20 år med international indsættelse af militære styrker, der er uden sidestykke i nyere dansk historie.

- I dag er det tydeligt for mig, at Bøllebank betød langt mere, end jeg troede den gang. Det, at vi slog fra os, åbnede ikke bare danskernes øjne for, at danske soldater både kunne og ville levere som de bedste. Det åbnede også en masse øjne i FN og NATO for nødvendigheden af skrappe mandater og enheder med det

rigtige materiel, husker oberst Lars Møller.

Det blev to dekader, der ændrede forsvaret fra at være et nationalt beredskab til et udenrigspolitisk instrument med store forandringer til følge for både medarbejdere og organisation. To dekader med uafbrudt krig. To dekader der ændrede Danmark og dansk selvforståelse.

- Det er en periode, hvor kvantitet er blevet erstattet af kvalitet. Hvis du tegner en kurve over størrelsen af dansk forsvar de seneste 20 år, så går den skarpt nedad, og den tendens vil givetvis fortsætte. Kravet om kvalitet har gjort, at enhederne er blevet meget dyrere, og det vil sige, at man for det samme forsvarsbudget kan få meget mindre, hvis kvaliteten skal være i top, siger chef for Forsvarsakademiet, kontreadmiral Nils Wang. ■

I SIDSTE ØJEBLIK / NYHEDER FRA IND OG UDLAND

Papkasse-notatet

TJENSTLIGT FORHØR: Den 5. september blev de tjenstlige forhør af de implicerede parter i sagen om fangetal i Irak, den såkaldte 'papkassenotat-sag', indledt. Der er afsat 17 dage i alt frem til den 30. november til forhør af parterne og indkaldte vidner. Sagen ledes af forhørsleder og tidligere præsident for Højesteret, Torben Melchior. ■

Officer frifundet for pligtforsømmelse

RETSAG: Der var ikke tale om pligtforsømmelse fra delingsførerens side, da en dansk soldat sidste efterår mistede livet i Afghanistan. Det afgjorde retten i Næstved den 4. september. Ifølge anklagen havde delingsføreren overtrådt den militære straffelov ved at tilsidesætte en tjenstlig ordre under en operation. En enig domsmandsret fandt ikke bevis for, at der var givet en befaling, som tiltalte skulle have handlet i strid med. ■

Masser af film til forsvarets ansatte

LICENS: Ansatte i forsvaret kan nu helt lovligt se film i f.eks. mødelokaler, busser og undervisningslokaler. Normalt kræver det en licens at vise film udenfor private hjem, men forsvaret har fået en paraplylicens til brug af spillefilm i forsvaret. Aftalen giver forsvarets myndigheder ret til at foretage offentlig fremvisning af lovligt producerede film. Film kan vises på samtlige forsvarets tjenestesteder, herunder køretøjer, skibe og fly, og for personer med tilknytning til forsvaret. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

”
Det er nemt at spørge, hvad det koster at føre krig, men det er svært at svare præcist.

HOK

Besøg en bunker

HISTORIE: Publikum har nu mulighed for at besøge en bunker i forbindelse med Golden Days i København. Den kolde krig og NATO-medlemskabet satte sit præg på hele forsvaret i 1950'erne, og 'Bunker'-særdstillingen fortæller historien om Den Kongelige Livgarde i billeder og uniformer. Mandskabsbunkeren kan besøges på Livgardens Kaserne i Gothersgade og har åbent hver lørdag og søndag fra klokken 11.30 til 15.00 til og med søndag den 23. september. Der er gratis adgang. ■

Mindre tomgangsforbrug

MILJØ: En måling har vist, at 40 procent af Hjørring Kasernes elforbrug foregår mellem kl. 18-06, altså i perioden med færrest folk på arbejde. Nu vil FBE's energisektion forsøge at reducere tomgangsforbruget til 20 procent i samarbejde med energikonsulenter fra firmaet PSS Energi. I løbet af august har de foretaget målinger, så man kan lokalisere tomgangsforbruget. Den nye energiløsning forventes at kunne være på plads i slutningen af november. ■

LÆS mere i FBE'S nyhedsbrev

LÆS FLERE
NYHEDER,
GÅ I DYBDEN
MED FOKUSOM-
RÅDER ELLER
SE VIDEOER PÅ
FORSVARET.DK

.....

Unge infanterister uddannes

AFGHANISTAN: En del af de soldater, der i begyndelsen af 2013 tager af sted til Afghanistan på ISAF Hold 15, skal udsendes for første gang. Derfor gennemfører de hen over efteråret hærens reaktionsstyrke uddannelse (HRU). Det er et uddannelsesforløb, der gennemføres af soldaten efter endt værnepligt med henblik på at blive udsendt i internationale operationer. Uddannelsen varer mellem otte og 14 måneder. ■

Bud på ny pansret mandskabsvogn

MATERIEL: Otte firmaer kan nu byde på opgaven med at levere en ny pansret mandskabsvogn til forsvaret. Firmaerne er blevet udvalgt i udbuddets såkaldte prækvalifikation. De nye mandskabsvogne skal have et højt beskyttelsesniveau, et stort udviklingspotentiale og skal kunne leveres i seks forskellige udgaver: infanteri, kommandostation, ingeniør, ambulance, mekaniker og mortér. ■

Radar får ny plads

OVERVÅGNING: Radartårnet i Bækskov ved Vojens skal skiftes ud. Derfor er arbejdet med at rive det gamle tårn ned i gang. Radaren har ikke været i funktion siden 2009 og erstattes af TPS-77 radaren, der er placeret på Flyvestation Skrydstrup. I Bækskov får radaren bedre operationsbetingelser, og det vil forbedre det radarbillede, som specialister ved flyvevåbnets Air Control Wing bruger til at overvåge dansk luftrum, samtidig med at det vil øge radarens holdbarhed, fordi den ikke bliver udsat for vind og vejr. ■

Øver oliebekæmpelse

MILJØ: Danmark, Norge og Sverige øvede i midten af september oliebekæmpelse ud for Frederikshavn. Øvelsens scenarie var uheld under en såkaldt ship to ship-operation, hvor skibe overfører olie til hinanden. Uheldet forårsagede i øvelsen et større oliespild, som gav anledning til at anmode om assistance hos Norge og Sverige. Øvelsen havde til formål at øve samarbejde mellem skibe fra de tre lande og afprøve alarmeringsproceduren. ■

Flagdag

Den 5. september er National Flagdag for Danmarks udsendte i international tjeneste.

National Flagdag er den dag, hvor Danmarks udsendte anerkendes for den indsats, de har ydet. I år var det fjerde gang, flagdagen afholdtes.

Læs mere på side 31

KRIGSSKIBE

Krigsskibe. Sammen for første gang.

Det var et historisk øjeblik for forsvaret, da Danmarks tre nye fregatter i august for første gang var på havet samtidig. Foto: Trine Axelholm

CHALLENGER OVERVÅGER PIRATER

Op til seks dage om ugen skal Challengeren på vingerne over Det Indiske Ocean

AF LARS SKJOLDAN / FTK

ADENBUGTEN Fra sidst i august er en Challenger og 20 mand fra Air Transport Wing Aalborg igen udstationeret på Seychellerne for at flyve på overvågningsmissioner i det pirathærgede farvand ud for Somalia. Den samme opgave blev første gang løst i december 2011 til midten af februar i år. Det var første gang, en Challenger var udsendt i en længerevarende international operation.

- Også pirater er underlagt vind og vejr, og i denne periode har piraternes mulighed for at stå til søs igen. Det vil sige, at vi også denne gang kan forvente en del pirataktivitet på havet, fortæller chefen

for operationsafdelingen i Air Transport Wing, oberstløjtnant Martin Aarestrup Friis.

Opgaven med at indhente efterretninger og overvåge et større havområde ligger ikke langt fra Challengerens normale opgave, som ikke mindst består i at lave miljøovervågning og fiskerikontrol både i de nære danske farvande og omkring Færøerne og Grønland.

Udover flyet på Seychellerne består det samlede bidrag også af to mand, der udstationeres i Storbritannien, hvorfra piratovervågningen koordineres.

Bidraget er ligesom ved den seneste udsendelse planlagt til at vare to måneder, og flyet kan være i luften op til seks dage om ugen. ■

FREGAT FØLGER EFTER

AF PERNILLE KROER / SOK

ADENBUGTEN I starten af oktober sejler søværnets nye fregat Iver Huitfeldt mod Adenbugten for at deltage i samme mission som Challengeren. Det er første gang, at søværnet udsender en fregat til området. Når Iver Huitfeldt slutter

sig til operationen, er det syvende gang, søværnet deltager i en antipiraterioperation. Første gang var med krigsskibet Thetis, der var indsat i FN World Food Programme. Desuden har søværnet tre gange været styrkechef for henholdsvis koalitionsstyrken Task Force 150, NATO Operation Ocean Shield og koalitionsstyrken Task Force 151. ■

FAKTA: Operation Ocean Shield er NATOs antipiraterioperation i farvandet ud for Somalia.

50 års dagen for luftværnsgruppen

JUBILÆUM: 2. juli blev der holdt 50 års jubilæum for Luftværnsgruppen. De tidligere medarbejdere, der var med til at starte Luftværnsgruppen, mødtes derfor på Flyvestation Skalstrup for at fejre 50-årsdagen og udveksle gamle minder.

- Dagen har virkelig været en succes, og vi kunne alle gå hjem med en vished om, at vi stadig bliver husket. Selvom der måske var lidt støv, der skulle bankes af, så var de fleste ting, der er sket i Luftværnsgruppen stadig i hukommelsen, fortæller Ove B. Bundgaard, der er tidligere medarbejder hos Luftværnsgruppen. ■

2700 lysegrønne løbere

FIRMALØB: Forsvarets flourgrønne T-shirt var meget synlig ved årets DHL-stafet. Over 2500 af forsvarrets medarbejdere deltog i de fem gange fem kilometer stafetløb i København, Aarhus, Odense og Aalborg.

- Det gik rigtigt fint. Jeg har løbet det to gange før, men i år var det sjovere. Der var mindre grill-os og flere, der heppede, siger marineoverkonstabel Morten Kristensen fra Esbern Snare. De mange tilskuere gav Morten ekstra kræfter, så han løb på 20.07, selv om han troede, at tiden ville ende på 22 minutter. ■

LEDER

Velkommen til forsvarrets nye avis!

Det er lidt af et paradoks, at vi i 2012 vælger at udsende en klassisk avis i 4D, mens det meste af det øvrige samfund hastigt bevæger sig i retning mod de digitale medier. I forsaret er det dog heldigvis stadigvæk kun en mindre del af vores medarbejdere, som sidder bag en pc til dagligt. Derfor giver det mening at trykke en avis, som hver eneste medarbejder kan tage med uanset, hvor man sidder.

Det er vores ambition, at avisen skal nå helt ud til vores medarbejdere i de spidse ender – der hvor vores soldater og andre medarbejdere forretter tjeneste. Derfor er det ikke kun vigtigt, at vi har det rigtige format, men også at vi har det rette indhold. Vi skal kunne understøtte forsvarrets operative opgaveløsning ved at skabe indblik, forståelse og nærvær. Det er mit håb, at den ambition vil være synlig i hvert eneste nummer af Forsvarsavisen.

Forsvarsavisen vil hver gang have et tema, som giver mulighed for fordybelse. I første nummer har vi valgt at se på perioden siden ophøret af den kolde krig. I begyndelsen af 1990'erne ændredes dansk sikkerhedspolitik og dermed det danske forsvar sig markant. Krig blev nærværende på en helt anden måde, og det stillede nye krav til forsvarrets medarbejdere. Vi ser i avisen nærmere på det skifte i opgaver, struktur og kultur, som denne nye virkelighed skabte, og som har været med til at skabe det forsvar, vi kender i dag. Med udsigten til besparelser og ændringer i forsvarrets opgaveløsning vil vi i de kommende år med stor sandsynlighed kunne imødesætte tilsvarende større eller mindre ændringer – og efter 20 års intensiv træning i netop forandringer er det min opfattelse, at vi står godt rustet til fremtidens udfordringer.

Arbejdet med at udvikle avisen har været omfattende, og i praksis er det kun lykkedes, fordi forsvarrets myndigheder på alle niveauer har arbejdet sammen. Det er nemlig ikke Forsvarskommandoens avis, men hele forsvarrets, og vi er derfor afhængige af input og velvilje fra mange sider. Også din! Har du en mening om avisen eller forslag til områder, som du mener, vil interessere andre, vil vi meget gerne høre fra dig. ■

”
Vi skal skabe indblik, forståelse og nærvær.

Alan Kiilerich, oberstløjtnant
Chef for Forsvarskommandoens
Kommunikationsafdeling

Foto: Sara Skytte

KOLOFON

FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF
FORSVARSKOMMANDOEN

REDAKTØR

ALAN KIILLERICH

REDAKTION

FORSVARETS REDAKTIONSDVALG
MED LOKALREDAKTIONER

FORSVARETS HOVEDREDAKTION

FORSVARSKOMMANDOENS
KOMMUNIKATIONSADFELING
DANNESKJOLD-SAMSØES ALLÉ 1
1434 KØBENHAVN K

TELEFON +45 45 67 45 67
E-MAIL: FKO@MIL.DK
WWW.FORSVARET.DK

OPLAG 28.000

FORSIDE: BROEN AUSTERLITZ, MITROVICA / POLFOTO

COPYRIGHT FORSVARET 2012

TEMA OVERSIGT

20 år der skrev historie
SIDE 4

14 år efter Balkan
SIDE 5

Ind i Irak
SIDE 6

Afghanistan Hold 14 - lige nu
SIDE 7

Veteranen i et nyt lys
SIDE 7

Fra kvantitet til kvalitet
SIDE 8

” Operation Bøllebank sendte jo et ret kraftigt signal om, at danskerne ikke bare ville se til fra side-linjen mere.

Lars Møller
Oberst

20 ÅR DER SKREV HISTORIE

Få andre perioder i dansk forsvars historie har budt på en udvikling, som den forsvaret har gennemgået de seneste 20 år.

Foto: Video grab, Forsvarskommandoen

AF THOMAS JERICHOW / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

OVERBLIK Januar 1992. 900 danske FN-soldater kigger ud på det kroatiske landskab, som glider forbi togets vinduer. De er på vej til den lille stationsby Karlovac for at indsættes i den urolige Kraina-provins i det sydlige Kroatien. I den lille lomme har omkring 250.000 krainasere båret deres kroatiske naboer ud og holder nu stand mod den kroatiske hær, der vil drive dem ud af Kroatien. Konflikten er blot en af mange, som udløses af den jugoslaviske føderations opløsning i 1991.

Major Niels Randsløv fra Gardehusarregimentet var chef for Ecco-kompagniet og oplevede den danske ankomst til ansvarsområdet i Kraina.

- Jo længere ned i vores ansvarsområde, vi kom, jo flere spor var der efter kamp, og jo mere ødelagte var husene. Nogle steder kunne man se familiens morgenmad på køkkenbordet. Så hurtigt var de flygtet, fortæller Niels Randsløv. Han var kompagnichef for 120 mand, og det var en blandet flok FN-soldater

FN-missionerne på Balkan blev dyre lærepenge for den danske hær. En mere og mere magtesløs og frustreret FN-organisation måtte i vid udstrækning se til, mens alle sider i den jugoslaviske borgerkrig mishandlede hinanden og manipulerede FN-soldaterne frem og tilbage.

- Når jeg ser tilbage på det i dag, var vi ganske uforberedte på både opgaven og miljøet, selvom vi havde vilje og gejst. Jeg havde både kokke fra søværnet og civile håndværkere i kompagniet. Vi havde fået noget FN-uddannelse a la Cypren, men reelt kom vi direkte fra den kolde krig og var langt fra krigsvante, siger Niels Randsløv.

I Kraina kom kulminationen i sommeren 1995, hvor kroaterne drev krainaserberne ud, og tre danske soldater mistede livet. Samtidig oplevede danske FN-soldater i Bosnien også, hvor udsatte de var. Ikke mindst i Sarajevo, hvor danske soldater kørte transporter på den såkaldte Sniper Street, hvor snigskytterne skød de forbigående, som det passede dem.

Skrappere mandater

Konsekvensen af de første år på Balkan blev ikke bare NATOs entre på scenen, men også langt skrappe mandater til de danske soldater i Kroatien, Bosnien, Albanien, Kosovo og luftbombardementerne af Serbien. Blandt de mest markante begivenheder var den såkaldte operation Bøllebank, hvor danske kampvogne nedkæmpede et serbisk kompagni. Oberst Lars Møller tog beslutningen om at bruge de danske Leopardkampvogne.

- Operation Bøllebank sendte jo et ret kraftigt signal om, at danskerne ikke bare ville se til fra sidelinjen mere, men sådan var det faktisk ikke ment fra vores

side. Da vi kørte ud, regnede vi med, at vi kunne køre op til fronten, vise kampvognene lidt frem, og så ville der blive ro. Det var først, da serberne begyndte at skyde voldsomt på os, at det udviklede sig, fortæller Lars Møller. Han gav ordre til at nedkæmpe de våben, som skød efter danskerne, og da flere og flere serbiske våben blev indsat, så blev flere og flere sat ud af spillet.

” Vi havde aldrig været med til noget lignende før.

Frank Lissner
Oberst

- I dag er det tydeligt for mig, at Bøllebank betød langt mere, end jeg troede den gang. Det, at vi slog fra os, åbnede ikke bare danskernes øjne for, at danske soldater både kunne og ville levere som de bedste. Det åbnede også en masse øjne i FN og NATO for nødvendigheden

af skrappe mandater og enheder med det rigtige materiel, så de kunne håndhæve mandaterne.

Billedet af den danske soldat var med et slag ændret. Danskerne kunne og ville slå på tæven, hvis de blev provokeret nok, og det blev der hurtigt behov for.

- I løbet af kort tid opererede alle med meget mere slagkraftige enheder og mandater på Balkan, og det udviklede sig til en reel ændring af FN-doktrinen. De indrømmede det aldrig, men det var os, der havde åbnet deres øjne for, hvad der skulle til, fortæller Lars Møller, der i dag er chef for den Internationale Operationsstab i Forsvarskommandoen.

Hæren nåede dårligt at synke erfaringerne fra Balkan, før krigene i Irak og Afghanistan blev aktuelle.

Jægere og frøer i Kandahar

9.11.2001. Foran en måbende verden falder World Trade Center.

Forsvaret bliver sat i beredskab allerede på dagen, og i ugerne efter arbejder Forsvarsstaben på, hvad Danmark kan levere og hvornår. Jagerfly, flådeenheder og specialoperationssoldater er blandt de bidrag, der virker mest sandsynlige.

Få måneder efter lander en blandet styrke af jægersoldater og frømand i Afghanistan for at deltage i Task Force K-BAR; Amerikanernes jagt på Al Qaida og Taleban.

- Mere end 100 danske specialoperationssoldater på én

INTERNATIONALE OPERATIONER

1990-2012

1990-91
Irak Operation Desert
Shield/Desert Storm.

1992-95
Eks-Jugoslavien UNPROFOR I
og UNPROFOR II

1993-2002
Makedonien
MACCOM/ UNPROFOR III

14 ÅR EFTER BALKAN

Carsten Mathiesen var med, da danske F-16 kampfly første gang brugte våben i regulær aktion. Han mener, det var det tidspunkt verden ændrede sig for alvor for det danske flyvevåben.

AF LARS SKJOLDAN / FTK

BALKAN

- Når jeg kigger i bakspejlet, kan jeg se en masse små skridt, som alle bar flyvevåbnet frem til den indsats, der blev gjort i Afghanistan og i Libyen. Jeg tror, at det største skridt blev taget, da vi kastede bomber over Serbien, forklarer Carsten Mathiesen, som i 1998 fløj F-16 kampfly og var en del af det hold, der var i luften over Balkan.

Luftforsvar

Da flyvevåbnets medarbejdere lige pludselig stod i Italien i 1998 og skulle flyve ind over Balkan, havde de trænet meget specifikt.

- Vi var skarpe til at flyve luftforsvar. Det var det, vi havde trænet. Vi fløj rigtig mange timer for at sikre, at Serbiens Fulcrums ikke skulle komme i nærheden af de andre fly, der var i luften. Halvt inde i kampagnen var det bare ikke det, der var brug for længere. Serberne skulle presses, og det skulle foregå med bombninger. Historisk havde det virket utænkeligt, at danske fly skulle smide bomber på en anden nation. Alene det, at vi aldrig havde gjort det før, var argument for ikke at gøre det. Men det ændrede vi på dengang, forklarer Carsten Mathiesen.

Opgaven kom så meget bag på holdet, at et antal piloter blev sendt hjem for

at træne bombning i fjorten dage for at være sikre på, at deres træning var helt frisk.

- Det var ikke komplicerede mål, vi kastede bomber efter. Men den tur ændrede meget i forhold til, hvordan vi arbejdede – og arbejder, siger Carsten Mathiesen.

Hvis ballonen går op

Da Carsten Mathiesen begyndte at flyve F-16 i 1991, var den kolde krig ved at være slut. Truslen fra øst var ikke længere nærværende.

- Vi havde jævnlige afvisningsberedskabet i luften for at møde russiske fly, men allerede dengang var det jo noget med, at man fløj ud og vinkede. Det var ikke fjenden, man mødte deroppe - bare en anden pilot, forklarer Carsten Mathiesen og fortsætter:

- Jeg brugte de første år i flyvevåbnet på at blive god til at flyve jagerfly. Det var ligesom indholdet i jobbet. Det var ikke krig, det handlede om. Eller jo; det var selvfølgelig det, det handlede om, men det var ikke nærværende. Krig er langt mere nærværende for de piloter, der flyver i dag.

Immediate Reaction Force

Da flyvevåbnet i begyndelsen af halvfemserne blev tilmeldt NATOs Immediate Reaction Force, var indlæringskurven meget stejl. Det var

der, tingene begyndte at tage fart for alvor.

Mange spørgsmål

- Dengang havde vi jo hverken planer for det ene eller det andet. NATO-beredskabet var på fem dage. Det var vi ikke engang helt sikre på, hvad betød i starten. Var det fem dage, til man skulle møde? Var det fem dage, til man skulle kunne operere et sted ude i verden? Kan medarbejderne være på beredskab altid? Kan vi overhovedet tage på ferie? Hvis der opstod en krise, og der skulle sendes noget af sted, så gik vi ud fra, at dem, der tog telefonen og dukkede først op, tog af sted. Vi satsede på, at det ville fungere dengang, men det kan det naturligvis ikke i dag. Jeg er ret sikker på, at hvis man i dag går over til en af eskadrillerne og spørger en tilfældig, så vil de vide helt præcist, hvornår de er på beredskab. Det var den slags spørgsmål, vi skulle finde ud af at besvare, og det var virkelig et kæmpearbejde. Jeg tror på, at det var dengang, vi lagde grundstenen til den lynhurtige reaktion, vi så, da de tog til Libyen, siger Carsten Mathiesen. ■

Carsten Mathiesen fik problemer med ryggen af det hårde pres, der ligger på fysikken i et kampfly og skiftede først i oøerne de faste vinger ud med rotorblade. I dag flyver han redningshelikopter for Eskadrille 722. Foto: Lars Skjoldan, FTK.

gang. Selvfølgelig var det historisk. Vi havde aldrig været med til noget lignende før. Allerede inden afgang, hvor statsministeren besøgte os og sagde farvel, mærkede vi, at der var stor fokus på missionen – også politisk, fortæller oberst Frank Lissner, der var chef for Jægerkorpset og for det danske bidrag til specialoperationsstyrken i Kandahar.

Operationerne i Kandahar var meget krævende og gav jægerne vigtige erfaringer. Det gjorde det politiske efterspil også.

- Mens vi var dernede, fokuserede vi på opgaven, og jeg oplevede egentlig, at jeg havde et ret robust mandat, men da vi kom hjem, blev det hurtigt klart, at vi havde opereret i et meget mere politisk miljø, end vi troede. Beskyldninger og forargelse feg om ørene på mig, da sager som den såkaldte fangesag, tolkesagen og ikke mindst filmen Den Hemmelige Krig, fik danske kommentatorer, politikere og

medier op af sofaen, forklarer Frank Lissner. Han blev frikendt for enhver fejl under tiden i Kandahar, men lærte meget af forløbet.

- Operationerne viste med al tydelighed, at man ikke mere kunne separere de operative opgaveløsninger ude i de spidse ender og det politiske spil hjemme, mener obersten.

Med den skarpe operation i det sydlige Afghanistan var det endelige skridt taget. Danske soldater deltog på lige fod med de bedste i verden i offensive operationer, og Afghanistan skulle også vise sig at blive stedet, hvor dansk forsvar tog det sidste skridt fra fredstidsstyrke til slagkraftig ekspeditionsstyrke.

Det sidste skridt

Maj 2006. De første danske soldater ankommer til Helmandprovinsen i det sydlige Afghanistan. Under britisk kommando skal de bekæmpe guerillabevægelsen Taleban i den

”
**Som dansk forsvars-
attache oplever jeg en goodwill som få andre lande i de internationale miljøer.**

Kim Kristensen
oberst

provins, hvor den er stærkest. Inden har danske soldater været indsat andre steder i Afghanistan, men Helmand bliver det sted, hvor dansk forsvar tager det sidste skridt og bliver en robust kampstyrke på linje med briternes bedste regimenter. Blandt mange markante chefer bliver Oberst Kim Kristensen, chef for ISAF Hold 4, kendt efter udgivelsen af bogen ”I morgen angriber vi igen”, der beskriver holdets daglige kampe, og de store områder danskerne erobrede fra Taleban.

- Selvfølgelig var vi lidt usikre. Vi var det første hold, der skulle gå så offensivt til værks, men soldaterne vænnede sig forbavsende hurtigt til det, og selvom vi var både fysisk slidte og meget berørte af de fem soldater, der mistede livet og de 10 sårede, oplevede jeg en enorm vilje til at fortsætte og løse opgaven, fortæller Kim Kristensen, der i dag er dansk forsvarsattache i Paris, inden han til oktober overtager

posten som ceremonimester i Kongehuset.

- Den tid, jeg har været hernede, har mere end noget demonstreret, hvor meget de seneste års missioner har betydet for Danmark. Som dansk forsvarsattache oplever jeg en goodwill som få andre lande i de internationale miljøer. Faktisk kan jeg nogle gange ærgre mig over, at jeg ikke kan have mine soldater med, når jeg møder vores allierede, så de kunne se, hvor meget respekt der står om dansk forsvar efter deres indsats, fortæller obersten

Kim Kristensen noterer sig også, at den nye franske forsvarsminister Jean-Yves Le Drian valgte at møde den danske forsvarsminister som den første. En gestus, der betyder noget i diplomatiske kredse og sender et signal om, hvem man tager alvorlig som allieret. ■

1993-2002

Makedonien
MACCOM/ UNPROFOR III

1995-96

Kroatien
UNCRO

1995-2003

Bosnien-Hercegovina
IFOR/SFOR

1998-2000

Serbien (Montenegro, Kosovo, Makedonien)
Operation Allied Force

KURS MOD VERDENS BRÆNDPUNKTER

Den 31. august 1990 blev skelsættende for søværnet. Den dag besluttede Folketinget at sende korvetten Olfert Fischer i krig.

AF PERNILLE KROER / FOTO: SOK

GOLFEN

I fire årtier under den kolde krig havde danske orlogsskibe radaren vendt mod øst. Men folketingsbeslutningen den 31. august 1990 stak en ny kurs for den danske flåde. Bevogtningen af de danske farvande mod Østblokken blev i stort omfang afløst af operationer uden for Danmarks grænser. For første gang siden flådens sænkning i 1943 blev søværnet sendt i krig, da korvetten Olfert

Fischer den 12. september 1990 stævnedes ud fra Holmen mod Den Arabiske Golf. Den danske korvet skulle indgå i FN's blokade mod Irak under den første Golfkrig. Først efter 368 dage var Olfert Fischer hjemme igen.

Operationsofficer og siden skibschef på Olfert Fischer, kommandørkaptajn Gustav Lang, var med:

- Det var helt enestående og banebrydende for dansk selvopfattelse, at vi var sammen med FN's medlemslande i en international operation. Vores fælles opgave var at

kontrollere og overvåge skibsfarten og senere også flytrafikken i Den Arabiske Golf, fortæller Gustav Lang. Erfaringerne fra deltagelsen i Golfkrigen var gode, og siden har danske flådeskibe ofte været udsendt i internationale operationer.

- For eksempel under Operation Sharp Guard i Adriaterhavet, hvor korvetterne Niels Juel, Peter Tordenskiold og Olfert Fischer var udsendt på skift i tre måneder fra 1992 til 1996. Og Sharp Guard var bestemt ikke for tøsedrenge. Der var trusler mod

flådeskibene fra ex-Jugoslaviske jagerfly, siger Gustav Lang.

Den danske flådes deltagelse i Den Første Golfkrig markerede starten på et skifte fra lokalt til globalt forsvar, og siden da har søværnet været indsat i en lang række internationale flådeoperationer i Mellemøsten, Middelhavet og ud for Afrikas Horn. ■

IND I IRAK

Engagement, pionerånd og en god portion danskerheld.

AF KAI-IVAN BÆK / FOTO: HOK

IRAK

- Vi havde helt konkret lært tre ting, da vi som Hold 1 i Irak kunne se tilbage på fire måneders militær indsats: Vi skal gå robust ind, vi skal have en helhedsorienteret tilgang til opgaven, og vi skal medinddrage irakerne, så det er dem selv, der løser deres egne problemer. Sådan konkluderer Michael Bach Jensen, der i dag er oberst og chef for Udviklingsdivisionen ved Hærens Operative Kommando. Den gang var han stabschef på Hold 1.

Ud over de tre lessons learned havde holdet også nogle aha-oplevelser med klimaet, irakernes mentalitet og et meget sparsomt efterretningsbillede.

Ved ankomsten fra et køligt Danmark oplevede holdet varmegrader midt på dagen på op mod 70 grader i solen og "helt ned til" 52 grader, hvor der var en sparsom skygge, samtidig med at det blæste kraftigt.

- Vedrørende efterretningsbilledet kan man sammenligne det med, at politiet i Danmark kender alle slynglerne i politikredsen. Vi havde samme behov, men langt fra billedet.

Vi havde ganske vist generelt et godt forhold til den civile befolkning i vort ansvarsområde på cirka 40 gange 60 kilometer, men vi lærte også hurtigt, at de ikke kun kom til os for vores blå øjnes skyld. De oplysninger, de gav os, kunne meget vel bunde i personlige udeståender med andre irakere. Det betød, at vi måtte bruge en del ressourcer på at skaffe os et sikkert fundament for vore operationer, der gik på at skabe sikkerhed som basis for udvikling af samfundet i tomrummet efter Saddam-regimets fald, siger Michael Bach Jensen.

Vores styrke var ikke i balance

Hold 1 startede på "bar mark" og etablerede Camp Eden mellem floderne Eufkrat og Tigris lidt nordvest for Al Qurnah. Styrken bestod af en let opklaringseskadron med Eagle 1-køretøjer samt to panserinfanterideleringer med PMV (heraf en litauisk) plus stab og støtte. Den danske styrke var i alt cirka 380 mand.

- Vi følte generelt irakernes glæde over regimets fald, men det var noget af en øjenåbner for os, da briterne ved vores nabobataljon kort efter vores ankomst fik

alvorlige tab, husker Michael Bach Jensen. Den 24. juni blev en britisk MP-gruppe på seks mand omringet af en gruppe oprørere. Hele gruppen blev likvideret, samtidig med at adskillige soldater blev såret, da man ved helikopterlandsætning af en deling forsøgte at komme til undsætning.

Et eksempel på at danskerne og irakerne så forskelligt på sikkerheden i Al Qurnah var, at irakerne mente, at sikkerheden var i orden, hvis regimets tidligere check points (CP) ved de tre indfaldsveje igen blev bemanded permanent.

- Selv om vi havde en anden opfattelse, måtte vi acceptere irakernes perception. Vi forsøgte at bemane CP'erne, men erkendte hurtigt, at det ville nedslide vores styrke, og at vi derfor måtte hyre irakere til denne opgave, siger Michael Bach Jensen.

Set i bakspejlet var Hold 1 for få til løsning af de mange opgaver samt for letbevæbnet og for ringe beskyttet. Midtvejs fik de forstærkning i form af yderligere militærpoliti og stabsfolk, men først ved ankomsten af Hold 2 blev styrken forstærket med ekstra infanteri. At man kom succesfuldt igennem den fire måneder lange udsendelse med "kun" et

dødsfald, tilskriver Michael Bach Jensen en god pionerånd og stort engagement hos soldaterne, en god portion danskerheld samt det faktum, at danskerne ankom kort tid efter regimets kollaps, hvor befolkningen var i chok over den pludselige samfundsændring, og hvor fraktionerne endnu var dårligt organiseret.

God begyndelse

Sidste tid for Hold 1 i Irak var præget af et positivt samarbejde med lokalbefolkningen med fokus på opbygning af civilt-militært samarbejde og uddannelse af lokale sikkerhedsstyrker og politi.

- Vi kedede os ikke, og især ammunitionstrykkerne havde travlt. Da den irakiske hær flygtede mod nord, efterlod den alt inklusive store depoter og dynger af ammunition og sprængstof til stor fare og fri afbenyttelse for civilbefolkningen. Da vi rejste hjem havde vores ingeniører bortsprængt omkring 70 tons, slutter Michael Bach Jensen. ■

1999-

Kosovo
KFOR

2001-2002

Makedonien
AMBER FOX

2001

Etiopien/Eritrea
UNMEE (United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea)

2002-2003

Afghanistan
Operation Enduring Freedom

AFGHANISTAN HOLD 14 – LIGE NU

Siden DANCON 14 overtog ansvaret i Afghanistan har holdet oplevet både op og nedture.

TEKST OG FOTO: LINE JULIANE RØNNE / DANCON ISAF 14

AFGHANISTAN

For mindre end to måneder siden den 9. august overtog Hold 14 officielt ansvaret for den militære indsats i Helmandprovinsen. Meldingen om den første hårdt sårede danske soldat tikkede ind seks dage efter.

- At det sker så tidligt i missionen understreger, at der fortsat er en risiko for de danske enheder, der løser kampopgaver. Men heldigvis klarede soldaten det, og hans

kammerater har fortsat indsatsen med stort gåpåmod og professionalisme, fortæller chef DANCON, oberst Kresten Hedegård.

Første operation

Heldigvis har Hold 14 også haft positive oplevelser. Danskernes første operation var en succes, hvor de sammen med briterne og amerikanerne fik forhindret oprørernes sædvanlige offensiv i forbindelse med ramadanens afslutning.

Således er sikkerheden i området

omkring den vigtige handelsby Gereshk godtaget de afghanske forhold i betragtning.

Udover Viking kompagniet sammen med en række specialenheders præstation i felten har Hold 14 fortsat rollen som mentorer. Og danskernes arbejde er ikke gået ubemærket hen.

- Man kan mærke, at danskerne er her for os afghanere, de spørger os til råd og tænker os med ind i beslutningerne, forklarer Gullie Khan, distriktpolitichef i Gereshk.

Ambassadør på besøg

Hold 14 har også haft sit første officielle besøg. I slutningen af august var Danmarks nytiltrådte ambassadør i Kabul forbi og hilse på de danske udsendte i Helmand.

- Jeg er meget imponeret over mandskabet. De er godt trænet og mentalt forberedt på opgaven. Der er en positiv stemning og masser af gåpåmod, konstaterer ambassadør Niels Boel Abrahamsen. ■

VETERANEN I ET NYT LYS

Opfattelsen af veteraner har udviklet sig igennem de sidste 20 år. Det samme har de ydelser, som veteranerne tilbydes i respekt for deres indsats.

AF MARIE B. ANDERSEN / FULDMEGTIG I VETERANCENTRET

VETERANER

For 20 år siden havde Danmark stort set ingen erfaring med at modtage hjemvendte veteraner. Det typiske billede af en veteran var ældre mænd med benproteser og krigserfaringer fra Anden Verdenskrig eller danskere udsendt til FN-missionen på Cypern.

Mediernes og offentlighedens øgede fokus på de danske veteraner, som er vendt hjem fra missioner i løbet af 90'erne og 00'erne har betydet, at billedet i dag er noget mere nuanceret. Både hvad angår veteranernes alder og køn, men også hvad angår de positive og negative personlige konsekvenser af deltagelsen i missionerne.

Nye støtteindsatser

At samfundet tilbyder sine

hjemvendte soldater forskellige ydelser i respekt for deres indsats er ikke noget nyt fænomen. Både efter Første og Anden Verdenskrig gik store dele af de involverede landes statsbudgetter til de pensions- og støtteberettigede krigsveteraner. Inden for de senere år er der imidlertid sket en udvikling i synet på, hvilke omkostninger udsendelse kan have for den enkelte veteran – og dermed også på, hvilken støtte veteranen skal tilbydes.

Hvis en soldat i 1966 vendte hjem fra Cypern med en typisk skade, var fokus i samfundets støtteindsats at hjælpe ham med at klare de praktiske og økonomiske konsekvenser af hans fysiske skade. Om soldaten ellers havde pådraget sig behandlingskrævende psykiske skader, var der ikke særlig opmærksomhed på.

I dag vil psykiske eftervirkninger af udsendelser få langt større

opmærksomhed. Om end det kun er en lille procentdel, som udvikler alvorlige psykiske eftervirkninger, såsom PTSD, er der både blandt politikere, i medierne, i forskningsverdenen og i forsvaret stor opmærksomhed på dette fænomen.

Forsvarets veterancenter

Den 3. oktober 2011 åbnede Veterancentret i Ringsted. Det er blandt andet her, de har kontakt med de veteraner, som har pådraget sig fysiske eller psykiske skader under udsendelse. Ved åbningen af Veterancentret sagde den daværende chef Jette Ammar Kristoffersen:

- Nu skal der være sammenhæng i indsatsen. Veteraner og pårørende skal have én indgang, og vi skal styrke indsatsen ude hos veteranerne. Det vil sige, at psykologer, socialrådgivere og job-

og uddannelseskonsulenter skal rundt i landet og være der, hvor veteranerne er.

Kompetencerne skal frem i lyset

For Veterancentret er det også vigtigt at have fokus på veteraner, som er vendt hjem fra udsendelse med en oplevelse af at være styrkede personligt og kompetencemæssigt. - Vi er generelt meget optagede af at få veteranernes ressourcer og kompetencer frem i lyset. Langt de fleste veteraner vender nemlig hjem fra deres udsendelser med en følelse af at være berigede med en lang række kompetencer. Kompetencer, som er brugbare ikke kun i forsvaret men også på det civile arbejdsmarked, siger Mette Bertelsen, chef for Videncentret ved Veterancentret. ■

FAKTA

Hvad er en veteran?

I regeringens veteranpolitik fra oktober 2010 defineres en veteran som "...en person, der – som enkeltperson eller i en enhed – har været udsendt i mindst én international operation. Personen kan fortsat være ansat i forsvaret eller anden myndighed, men kan også være overgået til det civile uddannelsessystem, arbejdsmarked eller andet."

Du kan søge hjælp og støtte – hele året

Ring 72 16 34 00

Læs mere om veteraner på veteran.forsvaret.dk

2002-
Afghanistan ISAF

2003-2007
Irak
Operation Iraqi Freedom

2001-2003, 2007
Middelhavet
Operation Active Endeavour

2006
Libanon UNIFIL

JEG TOG AFSTAND

TEKST OG FOTO: KAREN DAHLIN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

PÅRØRENDE Jane Noer havde fulgt med på sidelinjen, da den mand, der senere skulle blive hendes ægtefælle, var på mission i et helt år på Balkan. - Han fortalte om lig, der flød i floderne. Det var ganske forfærdeligt, husker Jane Noer. Da han igen tog af sted til Balkan, var de blevet mere end venner. De havde fået ring på, og sønnen William på et halvt år var kommet til. Alligevel husker hun ikke, at hun var det fjerneste bekymret over hans udsendelse på en fredsbevarende mission. - Jeg havde ikke de store tanker og dem, jeg havde, var mere egoistiske og handlede om, hvordan hverdagen skulle gå. Nu skulle jeg selv det hele, og hvad med weekenderne, hvor vi plejede at hygge os. Det var nemt at komme i telefonisk kontakt med hinanden, og hendes mand fortalte om ministerbesøg og lignende fra den fredsbevarende mission. Det ændrede sig, da familien afleverede deres far og mand i Tåstrup – første stop til Budwan (det tidligere

Armadillo) på ISAF Hold 9.

- Det var farligt, også farligere end han fortalte os. Der var mange ting, han forskånedes os for, siger Jane Noer, der var smertefuldt bevidst om de tab, som missionen i Afghanistan allerede havde krævet. Derfor blev hun nødt til at distancere sig.

- Jeg magtede ikke at bekymre mig. Sådan havde jeg det ikke på Balkan. Der kunne han også bedre ringe hjem. Han var gladere, og jeg var ikke bange for, at han skulle gå på patrulje og få sprængt benene af.

Jane Noers mand havde tilbudt at sige op i forsvaret for familiens skyld, men forsvaret er hans liv, og Jane Noer kan slet ikke se ham udenfor forsvaret. Alligevel frygter hun for, at den næste mission bliver endnu farligere, end det hendes mand allerede har været udsat for.

- Hvad er det næste? Afrika eller Syrien? Jeg har ikke noget imod at min mand bliver udsendt, men det skal nytte. ■

KRAV TIL FORANDRINGER

Forsvaret og dets medarbejdere har været underlagt konstante forandringer de sidste tyve år. Det er krævende for både organisationen og medarbejderne.

AF KAREN DAHLIN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

LEDELSE N e d l æ g g e l s e r , nye opgaver, skarpe internationale operationer. Både forsvaret og dets medarbejdere har oplevet ændrede arbejdsopgaver. Ole Hinz har mange års erfaringer med forandringsprojekter for store virksomheder og underviser i emnet på Copenhagen Business School.

- Da jeg var i forsvaret, lærte jeg en ting: Enfører må aldrig tage initiativet fra sine underlagte førere. Derfor skal ledelsen lade være med at tro, at man kan detailplanlægge ned i det mindste, siger Ole Hinz.

Ledelsen skal melde ud med tydelige mål og klar kommunikation, men overlade løsningen

af arbejdsopgaver til medarbejderne.

- Hvis det handler om enheder, der skal slankes, er der særlig god mening i at lade medarbejderne selv komme med forslag til, hvordan deres arbejdsopgaver skal løses, siger Ole Hinz.

Mantraet om modstand mod forandringer tror Ole Hinz ikke et øjeblik på. Tværtimod.

- Mange synes, at forandring er godt, og at den slinger, der finder sted, skal laves om. Folk vil jo gerne have et meningsfuldt job. Og meningsfuldhed handler også om fremtiden og om hvilke muligheder, forandringerne giver mig, og om jeg får mere indflydelse, siger Ole Hinz og understreger, at det gælder for alle medarbejdere uanset, hvor lang eller kort tid, de har gået i skole. ■

FRA KVANTITET TIL KVALITET

Forsvars Avisen har spurgt chefen for Forsvarsakademiet, kontreadmiral Nils Wang, hvad udviklingen de seneste 20 år har betydet for Forsvaret.

AF THOMAS JERICHOW / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

INTERVIEW *Hvordan vil du beskrive de seneste 20 år?*

Hvis jeg skal beskrive de seneste 20 år i en sætning, må det være, at vi har oplevet en professionalisering af forsvaret.

Den udvikling som er så tydelig i dag, hvornår begyndte den?

Startskuddet på den aktivistiske udenrigspolitik var udsendelsen af korvetten Olfert Fischer i 1991. I årene derefter ændrede dansk forsvar sig fra at være en forsikringspolice til at blive et aktivt redskab, der kan anvendes til at fremme danske interesser over hele verden.

Hvor gode var forsvaret egentlig, før transformationen begyndte?

Jeg synes ikke, at forsvaret var uprofessionelt før, men vi var gearret til et helt andet scenarie og til at forholde os til det danske nærområde.

Jeg husker, at man i 1991 snakkede om, hvorvidt Olfert Fischer skulle sejle ud af golfen, når egentlige kamphandlinger brød ud. Det var et udtryk for, at man ikke rigtigt vidste, hvor man stod. Sætter man det overfor luftoperationerne over Libyen sidste år, hvor et enigt folketing sender kampfly til Italien,

og de danske jagerfly derefter demonstrerer, at de er i superligaen indenfor deres metier. Det viser yderpunkterne i de seneste 20 år. I alle værn kan man tegne et tilsvarende forløb.

Hvad er kernen i den udvikling, forsvaret har gennemgået?

Det er en periode, hvor kvantitet er blevet erstattet af kvalitet. Hvis du tegner en kurve over størrelsen af dansk forsvar de seneste 20 år, så går den skarpt nedad, og den tendens vil givetvis fortsætte. Under den kolde krig snakkede vi om korps og divisioner, så snakkede man brigader, og i dag snakker man om bataljoner og kampgrupper.

Kravet om kvalitet har gjort, at enhederne er blevet meget dyrere, og det vil sige, at man for det samme forsvarsbudget kan få meget mindre, hvis kvaliteten skal være i top.

Hvordan har forsvarets relation til omverdenen udviklet sig?

Den har bestemt også ændret sig. Der er nu bred enighed om, at man vil bruge forsvaret til noget. Der kan være nuancer i til hvad, men alle er nogenlunde enige om, at vi har et forsvar for at bruge det til noget.

Den stærke politiske vilje til at bruge forsvaret ses også ved, at vi trods store tab har fortsat vores engagement i Afghanistan.

Det viser jo klart, at der er en vilje i Danmark til at deltage og bruge forsvaret på en anden måde end under den kolde krig.

Jeg oplever også en stor opbakning til forsvaret i dag, som jeg ikke mærkede under den kolde krig. Se bare på antallet af gule sløjfer bag på folks biler. Havde du spurgt mig for 15 år siden, ville jeg have sagt, at den slags var noget, man kun så i USA, men forsvaret har fået en kolossal respekt, når det gælder opgaveløsningerne ude i missionerne.

Omvendt er der ikke altid den samme respekt om den mere administrative ledelse af forsvaret. Her må forsvarets ledelse med jævne mellemrum opleve at blive udsat for kritik, som ikke altid virker helt retfærdig. Det undrer mig især, når forsvarets ledelse bliver beskyldt for at være fodslæbende i relation til forandringer. Reelt har vi været i en konstant omstillingsproces i de sidste 20 år, og nogle af de helt afgørende ændringer fra mobiliseringsforsvar til et globalt deployerbart forsvar har været drevet af forsvaret selv. Når jeg ser mig omkring på andre europæiske landes forsvar, så er det langt fra alle, der har været lige så omstillingsparate, som vi har. Det skal man også huske, når man vurderer kvaliteten af

den overordnede ledelse af forsvaret i denne periode.

Mange unge kampvante officerer har det seneste år givet udtryk for mistillid til ledelsen. Er der opstået en generationskonflikt i Forsvaret?

Nej. Det fornemmer jeg ikke. Med den meget lange periode med skarpe operationer er der også store dele af forsvarets ledelse, som har været udsendt og som har en ganske god fornemmelse af de vilkår, der er derude. Så den operative "generationskløft" har måske aldrig været mindre, end den er i dag. Naturligvis er der forskel på folks erfaringer og på unge og gamle, men sådan har det altid været. Da jeg var ung officer, skrev jeg også harmdirrende indlæg i 'Tidsskrift for Søværnen' og kritiserede ledelsens beslutninger. Sådan vil det i en eller anden grad altid være.

Faktisk oplever jeg det som positivt, at de unge i dag er meget mere villige til at sige, hvad de mener. Da jeg var ung, var der mange unge kolleger, som ikke turde fremsætte kritik af ledelsen. Sådan er det ikke i dag, og hvis vi forstår at bruge det konstruktivt, er det måske en af de gode ting, vi tager med os ind i de næste 20 års udvikling i dansk forsvar. ■

2006-
Operation Enduring Freedom
Task Force 150/151

2009-
Libanon
UNIFIL

2010-
Indiske Ocean
Operation Ocean Shield

53.000

SÅ MANGE BESØGTE
TØJHUSMUSEET I 2012

Hjælp med at inddæmme "olie"

MILJØ: Sammen med Gunnar Seidenfadens besætning prøvede havmiljøvogterne at inddæmme fingeret olie bestående af popcorn ved at lægge 400 meter flydespærring ud. De heldige havde vundet oplevelsen på bådudstillingen i Bella Centret.

Havmiljøvogterne er frivillige, der holder øje med olie på havoverfladen og melder til SOK, hvis de ser noget mistænkeligt. Olien afslører nemlig sig selv med sit regnbueagtige skær, samtidig med at den dæmper bølgernes udslag. ■

Officerskampagne vinder guld

PRISVINDER: Officerskampagnen fra 2011 blev på Direct Marketing Dagen 2012 kåret som vinder af kategorien BtC (Business to Consumer), hvor 59 af 106 fremsendte kampagner var nomineret i kampen om guld.

Formålet med kampagnen var at positionere forsvarets officersuddannelse som en anderledes lederuddannelse - også for andre end de, der i forvejen kender forsvaret. ■

Læs flere nyheder på Forsvarets hjemmeside forsvaret.dk

PILOTPROJEKT MED PULJEKØRETØJER

Jeanette Lund Frost Lauritsen kører sit kort hen over scanneren for at få adgang til bilen, så hun kan komme til Aalborg. Foto: Carsten Randers

PILOTPROJEKT MED
PULJEKØRETØJER

Siden 1. september er puljekøretøjerne på seks sjællandske tjenestesteder blevet administreret, som man gør ved et pilotprojekt i Hjørring.

AF CARSTEN RANDERS, JOURNALIST / FORSVARETS BYGNINGS- OG ETABLISSEMENTSTJENESTE

SELVBETJENING

Pilotprojektet i Hjørring om udlån af puljekøretøjer, kaldet Test Set-Up Hjørring, har kørt siden 28. februar. Det er nu udvidet under navnet Test Set-Up Sjælland og omfatter Kuglegården, Nyholm, Ballerup, Kastelet, Flyvestation Skalstrup og Ringsted Kaserne. I forbindelse med udvidelsen er der indkøbt knap 120 puljekøretøjer af mærkerne Volkswagen (Passat) og Mercedes (bussletter) til de seks tjenestesteder.

Bilerne bookes på en internetbaseret platform kaldet delebil.dk, som også fungerer via 1-net. Booking og udlevering kan ske i døgndrift via selvbetjening. Systemet fungerer ved, at der er installeret computere i hver enkelt bil, og medarbejderne på tjenestestederne har fået udstedt et nøglekort, som giver adgang til bilerne.

Tilfredse brugere

De nuværende kørselskontorer med værksteder er lukket, og de resterende medarbejdere sørger for, at bilerne gøres rene og klargøres efter behov. Vedligeholdelse og reparation foregår over faste serviceaftaler med civile værksteder.

I Hjørring har brugerne ifølge klagøringsmand Leif Larsen været virkelig positive, og problemerne har været forsvindende få. En af brugerne er Jeanette Lund Frost Lauritsen fra Forsvarets Personeltjeneste, som jævnligt benytter det nye system.

- Når man har lært det at kende, er det ikke noget problem. Det virker upåklageligt, og så er det gode biler, siger hun og sætter sit kort op til kortlæseren i forruden, hvorefter bilen låser op. Hun kravler straks ind i bilen, åbner handskerummet, tager en lille computer ud og taster en 4-cifret kode, så nøglen bliver frigivet fra computeren. Derefter er hun klar til at køre.

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste har valgt at udvide forsøget til Sjælland for at få yderligere erfaringer, hvor flere tjenestesteder, et større antal brugere og et større geografisk område benytter det nye system. ■

Ny fotobog

NATUR: I en ny stor fotobog på ikke mindre end 418 sider og 3,3 kilo viser fotograf Michael Sand i samarbejde med skovrider Ole Noe fra Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste en ny og storslået side af de militære øvelsesterræner. Bogen hedder "Forsvaret og naturen – en fotosafari på forsvarets arealer". ■

Bogen koster 399 kroner og kan købes hos landets boghandlere samt på netnatur.dk.

OVERBLIK

Arbejdsplads Øresund

JUBILÆUM: Drogden Fyr har rundet 75 år. Det er en af forsvarrets mest isolerede arbejdspladser, der ligger i åbent hav i det meget befærdede farvand mellem Amager og Saltholm. Drogden er en af forsvarrets fem kystudkigsstationer, der er ved at få installeret et nyt og bedre computerprogram til at genkende skibe i danske farvande. Programmet, der leverer oplysningerne, bruges allerede af SOKs operationsrum og SOKs to marineovervågningscentre i Frederikshavn og på Bornholm. ■

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

Følg forsvaret på facebook – klik ind på facebook.com/forsvaret

TIL BUNDS MED REJSEHOLDET

Når politiet efterforsker alvorlige forbrydelser, er det ofte søværnets minedykkere, der finder det afgørende spor.

AF PERNILLE KROER / SOK / FOTO: SOK

MINØRER

Mudrede moser og vandhuller, havnebassiner og søer. Det er her søværnets minedykkere går til bunds, når politiet har brug hjælp til at opklare alvorlige forbrydelser.

Politiet rekvirerer de specialuddannede dykkere, når de mangler det måske afgørende spor til at opklare en forbrydelse. Det kan være en skruetrækker fra et røveri, en pistol, der har været brugt som mordvåben, eller offeret for et drab. Typisk rykker minedykkerne ud med et hold på fire til seks mand. I godt halvdelen af tilfældene finder dykkerne den savnede genstand eller person, men ellers bliver de ved med at søge, indtil politiet siger stop. Chef for minedykkerne, Lars Møller forklarer:

- Vi finder som regel ret hurtigt dét, vi leder efter, hvis politiet ved, hvor noget er smidt i vandet. Så er det kun et lille område, vi skal undersøge. Hvis vi oven i købet ved, hvordan gerningsmanden ser ud, kan vi vurdere, hvor langt han har været i stand til at kaste genstanden eller hvor på vandet, han har sænket sit offer ned. Men hvis det er i et større område, kan det tage flere uger, og

måske får vi ikke bid, inden politiet stopper eftersøgningen.

Kræver en robust psyke

At være den, der finder en savnet person, der enten er myrdet eller druknet, kan være belastende. Det kræver en robust psyke. Derfor er det en lang udvælgelsesproces, inden Lars Møller sætter en af sine minedykkere på det hold, der arbejder for politiet:

- Jeg indprenter dykkerne, at vi leder efter TING, uanset hvilken opgave, vi er sat på. Men alligevel kan det jo være svært, når det er et menneske, vi finder. I de tilfælde er det vigtigt, at dykkeren ikke går i panik. Han skal jo stadig selv overleve og have sine kammerater med op. Og er en eller flere af dykkerne psykisk påvirkede af en løst opgave, snakker vi om det bagefter, siger Lars Møller.

Mineryddere

Søværnets mineryddere, eller EOD'er, er en del af Frømandskorpset. Deres opgave er først og fremmest at søge efter og uskadeliggøre miner og ammunition til søs, mens hærens mineryddere tager sig af opgaverne på land. ■

Flyfaciliteter i Skrydstrup indviet

OVERDRAGELSE: Fungerende chef for FBE, brigadegeneral Claus Uttrup, overdrog 4. juli FBE's største bygge- og anlægsprojekt i en længere periode til brugerne fra Fighter Wing Skrydstrup. Omkring 300 gæster og medarbejdere var med til indvielse af de nye F-16 flyvedligholdelsesfaciliteter på Flyvestation Skrydstrup.

Byggeriet til en værdi af ca. 70 millioner kroner har været omkring halvandet år, og faciliteterne er løbende blevet overdraget og taget i brug. Der er tale om ca. 3.000 m² byggeri, hvor noget er nybyggeri, og noget er tilbygninger til eksisterende bygningsanlæg. Det drejer sig om flyreparationsværksteder, flymalehal, lagre, kontorer og udvidelse af spise faciliteter og omklædning. ■

Vedligeholdelse fremrykkes

RENOVERING: Forsvarskommandoen har godkendt FBE's indstilling om at rykke vedligeholdelsesprojekter for i alt 189 mio. kr. frem fra 2013 til 2012. I alt er 20 etableringer omfattet, og projekterne drejer sig blandt andet om kloakrenovering, bygningsrenovering, tagrenovering, byggningsrenovering, facaderenovering, tagrenovering, betonrenovering, sikringsarbejder, startbaner og malearbejde. ■

Hårde bombedreng

ENGLAND: De bedste ammunitionsryddere i Danmark bliver sendt på et specialkursus i England. Her bliver de uddannet til højtrusselsoperatører og lærer at håndtere mere komplekse IED'er og scenarier. Uddannelsen anses for at være ekstrem psykisk krævende, og forløbet er hårdt. Kun en ud af ti består specialkurset. ■

Der er ingen tvivl om, at det er svært i Afghanistan, og der sker tilbageslag. Men tingene bevæger sig skridt for skridt i den rigtige retning.

Nick Hækkerup Forsvarsminister

Læs flere nyheder på Forsvarets hjemmeside forsvaret.dk

Lovlydige soldater hjem fra Afghanistan

AFGHANISTAN: Told stod parat med mobile scannere og et stort opbud af medarbejdere, da ISAF Hold 13 landede i Danmark. Kontrollen bød ikke på ulovlige todsager.

- Det var meget opløftende at se, at soldaterne virkelig havde forstået de råd og vejledninger, som var givet i lejren i Afghanistan, sagde en lettet seniorsergent, Søren W. Milde fra HOK, der i samarbejde med Skat havde planlagt og gennemført de to store toldeftersyn. ■

Arktisk indsats

GRØNLAND: Forsvarsminister Nick Hækkerup var i august i Grønland. Her besøgte han de danske soldater og så nærmere på de udfordringer, forsvaret står over for i Arktis. Klimaforandringerne har ført til, at der i disse år er stor fokus på det arktiske område. Også forsvarsministeren har blikket rettet mod Nord, og han ser Arktis som et af de indsatsområder, hvor forsvaret skal opprioritere de kommende år. ■

HJEM FRA AFGHANISTAN MED STORE RESULTATER

Det danske ISAF Hold 13 har som det første både deltaget i kamphandlinger og løst en helt ny opgave med at uddanne de afghanske sikkerhedsstyrker. Ifølge holdets chef er resultatet over al forventning.

Chefen for DANCON ISAF 13, oberst Jan Hansen (til højre) overdrager kommandoen til chefen for DANCON ISAF 14, oberst Kresten Hedegård (til venstre), torsdag formiddag den 9. august 2012 i Camp Bastion.

AF KAI-IVAN BÆK / HOK

AFGHANISTAN

Det er med stor glæde, at den nylig aftrådte chef for Det Danske Kontingent i Afghanistan, oberst Jan Hansen, kan se tilbage på de resultater, soldaterne fra hold 13 har opnået. Et hold som på mange måder har været som et "Hold 1" på grund af helt nye opgaver og med et øget fokus på træning og uddannelse af de afghanske sikkerhedsstyrker.

- Jeg er oprigtig stolt over de store resultater, vi på bare seks måneder har opnået. Vi har oplevet en udvikling og en stigning i niveauet for, hvad de afghanske sikkerhedsstyrker er i stand til, som jeg for bare et halvt år siden ikke havde turdet håbe på, siger oberst Jan Hansen.

Hold 13 har blandt andet stået bag uddannelsen af over 4000 soldater fra den afghanske hær på det militære træningscenter i Helmand, Regional Military Training Center.

Samtidig har tre såkaldte Police Mentoring and Liaison Teams haft fokus på uddannelse af det afghanske politi, ligesom en enhed bestående af soldater fra Jægerkorpsen og Frømandskorpsen har uddannet en særlig politireaktionsstyrke

i byen Lashkar Gah.

Også de danske kampsoldater har haft travlt. Bravo-kompagniet har formået at overdrage et tidligere uroplaget område nær byen Gereshk til afghanerne. Endelig kunne soldater fra samme kompagni for en tid siden overdrage den sidste tilbageværende danske patruljebase til afghanerne selv.

Resultater, som tilmed er opnået, uden at danske soldater har mistet livet på Hold 13. Ifølge oberst Jan Hansen er det dog ikke ensbetydende med, at de danske soldater har løst mindre farlige opgaver end udsendte på tidligere hold.

- Det er korrekt, at vi har haft en anden opgave end de tidligere hold. Det danske bidrag koncentrerer sig nu om træning og mentorering af den afghanske hær og det afghanske politi i overensstemmelse med den danske Helmand-plan. Men det er vigtigt at understrege, at opgaven ikke er blevet mindre farlig. Under britisk kommando har vi stadig haft et dansk kompagni og en kampvognsdeling med en lang række danske støtteenheder, der udfører patruljer og operationer til støtte for den afghanske hær. Med andre ord har vi reduceret i antallet af kampenheder, men ikke i antallet af kamphandlinger

for disse enheder, forklarer oberst Jan Hansen.

- Mange af soldaterne har næsten dagligt gået patruljer og deltaget i et stort antal operationer. Der er også soldater, som har fået voldsomme fysiske skader, og der er nogle, som har eller vil få ar på sjælen.

Enige chefer

Præcis som Hold 13 består det nye Hold 14 af et kompagni kampsoldater samt en kampvognsdeling, der støttes af adskillige specialenheder eksempelvis transport- og bjærgningsdelingen og ingeniørdetachementet. Disse soldater må leve med præcis den samme fare som tidligere hold.

Oberst Kresten Hedegård, chef for Hold 14, bakker op om sin kollegas synspunkter.

- Der er en større andel af styrken, der har til opgave at uddanne og støtte de afghanske sikkerhedsstyrker. Det ændrer ikke ved truslen og risikoen for den del af styrken, der udfører kampopgaver. Vi står overfor en kompleks modstander, der ønsker at påføre os tab. Uddannelse, procedurer og beskyttelsesudrustning kan reducere risikoen, men tab kan aldrig udelukkes. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

Når venner bliver fjender

GREEN ON BLUE: NATO oplever stigende udfordringer med oprørere, der infiltrerer afghanske enheder og angriber de NATO-soldater, som skal uddanne afghanerne til at passe på deres eget land. Danske soldater arbejder bevidst med at forhindre angreb fra enkelte soldater blandt de afghanske samarbejdspartnere, der er eskaleret i år. I 2012 har mere end 40 NATO-soldater mistet livet under angreb fra folk, de troede, var deres afghanske allierede. Alene i august er 15 soldater blevet dræbt. ■

Pedalsejler reddet ved Grønland

SAR: En fransk dyreaktivist sejlede i sin lidt over 6 meter lange pedaldrevne båd cirka 170 sømil sydvest for Qaqortoq. Her måtte den erfarne vandcyklist, der tidligere har tilbagelagt 17.000 kilometer, se sig slået af de grønlandske elementers rasen. Klokken 5:54 onsdag morgen gik Tritons helikopter i luften og kunne lidt over en halv time senere hejse pedalsejleren op i sikkerhed. Tritons læge har nu tilset den nødstedte mand, der var træt og dehydreret, men ellers ved godt mod. ■

Læs forsvarets mission, vision og værdier på forsvaret.dk.....

Flyvevåbnets mobile radarbidrag på basen i Mazar-e-Sharif skaber forudsætningerne for ISAF's operationer både i luften og på jorden.

AF ARNE BACH NIELSEN / FTK / FOTO: FORSVARET

AFGHANISTAN Luftoperationscentret Mobile Air Control Centre, i daglig tale MACC, er med

hovedparten af udstyr og personel etableret i Mazar-e-Sharif. Få hundrede meter derfra roterer enhedens egen medbragte radar, en såkaldt langtrækkende TPS-77. For at udvide dækningen har MACC opstillet

en mindre korttrækkende radar cirka 400 kilometer mod øst i Kunduz, og mod vest har en civil radar indtil for nylig været koblet på MACC's system. Radio og radardækning, der muliggør en sikker og effektiv brug af

luftstøtte i det nordlige Afghanistan, er således massivt tilstede via det danske bidrag. ■

SAGEN KORT RADAR

HVORFOR? Danmark er en blandt de få nationer, som kan stille med et fuldt mobilt luftoperationscenter med tilhørende radarer og radioer. Den politiske proces bag og beslutningen om udsendelse af det danske radarbidrag i Afghanistan blev tidligere på året diskuteret heftigt i medierne. Der hersker dog på nuværende tidspunkt ingen tvivl om, at danskerne leverer et produkt, der nyder stor anerkendelse i ISAF.

HVORDAN? MACC er i Afghanistan operativt underlagt det amerikansk-ledede Combined Air Operation Centre (CAOC)

beliggende i Qatar. CAOC's ansvarsområde dækker området mellem Kazakstan i nord, Egypten i vest, Somalia i syd og Pakistan i øst. Hovedparten af de godt 40 udsendte danske mænd og kvinder har siden februar opereret fra den nordafghanske base ved byen Mazar-e-Sharif. Enheden indgår i ISAFs luftoperationer i Afghanistan, hvor operatørerne overvåger og kontrollerer et større tildelt luftrum. Med MACC får ISAF-styrkerne et detaljeret billede af luftrummet over det meste af det nordlige Afghanistan. ■

Uvurderlige erfaringer

OPGAVEN: MACC overvåger, koordinerer og kontrollerer luftrum og luftfartøjer til støtte for soldater i kamp på jorden, specialstyrkeoperationer og redningstjeneste. Samtidig er MACC med til at forhindre kollisioner mellem fly.

Interaktionen mellem MACC, luftfartøjer og andre kontrolcentre er uhyre kompleks, og operationerne overstiger langt det antal, som operatørerne er vant til hjemme fra:

- Selvom vi har trænet målrettet på operationerne inden udsendelsen, er operationstempoet højt, og scenariet ofte meget komplekst. Operationerne kører 24/7, og det kræver en stor indsats af alle, der samtidig får uvurderlige operative erfaringer med sig hjem, siger oberstløjtnant Martin B. Nielsen, der er Detachment Commander på Hold 2. ■

Internationalt forskning

FN: Peter Viggo Jakobsen fra Forsvarsakademiets Institut for Strategi deltager i et nyt internationalt forskningsprojekt om FN-operationer. Projektet har et dobbelt formål. Teoretisk skal det tilvejebringe en bedre forståelse og forklaring af, hvorfor individuelle lande bidrager til FNs fredsoperationer. Praktisk skal det give FN sekretariatet et bedre overblik over, hvilke kapaciteter medlemslandene råder over og er villige til at bidrage med. ■

Sidste danske soldat hjem fra Irak

IRAK: Den 1. september ankom den sidste danske militærrådgiver fra UNAMI (United Nations Assistance Mission in Iraq) til Danmark. Tidligere har Danmark haft to militærrådgivere i missionen, men FN har besluttet at omprioritere i missionen og har derfor reduceret antallet af militærrådgivere. ■

1483

MIO. KRONER EKSPORTEREDE DANMARK FOR TIL AFGHANISTAN I 2011

Se internationalt nyt på nettet: natochannel.tv

KATASTROFE I ARKTIS

Krydstogtpassagerer må redde sig ind fra et brændende skib på den øde kyst i Østgrønland. Det er scenariet for den dansklede redningsøvelse i Arktis.

AF LARS BØGH VINTHNER / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

GRØNLAND Grønlands Kommando er ved at lægge sidste hånd på forberedelserne til SAREX 2012, der i regi af Arktisk Råd udspiller sig på Grønlands østkyst.

Østgrønland stiller store krav til de involverede. Nærmeste større by ligger faktisk i Island, der også deltager med flere elementer, blandt andet sender den islandske kystvagt sit nyeste skib Thor til undsætning.

Redningsskibet er bygget til de barske arktiske farvande og er islændingenes modsvar på den

forventede større skibstrafik. 93 meter lang og 16 meter bred og med en tonnage på 4.250 ton kan Thor klare både olieforureninger, skibsbrande, redningsaktioner, fiskerikontrol og haverihjælp.

I øvelsen deltager Island, Norge, USA og Canada med enheder. Danmark er som arrangør og værtsland naturligt nok største bidrager med tre skibe fra søværnet, Challengerfly, Hercules transportfly og evakueringshold fra flyvevåbnet, udrykningshold fra Beredskabsstyrelsen og instruktører fra Marinehjemmeværnet. Foruden en del andre krise-eksperter deltager politi og civile også i større tal. ■

SØK REDDER SEJLERE PÅ ALLE VERDENSHAVE

Når danske både og skibe kommer i nød til søs, har det ingen betydning, om det sker på lokale eller eksotiske breddegrader.

AF PERNILLE KROER / SØK

NØDHJÆLP

Når danske både og skibe kommer i nød til søs, har det ingen betydning, om det sker på lokale eller eksotiske breddegrader.

- Når vi modtager et nødsignal fra et dansk skib, kontakter vi omgående nærmeste søred-

ningscentral, ligegyldigt hvor skibet befinder sig. I maj reddede vi for eksempel et dansk ægtepar cirka 500 sømil øst for Bermuda, fortæller Christian Sandvei, der var vagthavende hos JRCC, Joint Rescue Coordination Center, den dag, de danske sejlere ringede over satellittelefonen.

Christian Sandvei har dog kun

oplevet et sådant nødopkald den ene gang i løbet af det år, han har været hos JRCC. Til gengæld modtager JRCC ofte signal fra elektroniske nødsendere på skibe, som ikke er blevet omkodet med den lokale redningscentrals nummer, for eksempel når et dansk skib er blevet solgt til udlandet. ■

Tre tankvogne til Serbien

MODERNISERING: Sidst i august sendte Flyvevåbnet tre tankvogne og andet udstyr til Serbien. Danmark arbejder sammen med flere internationale partnere i arbejdet med at støtte moderniseringen af forskellige nationers forsvare. Dette sikkerhedssamarbejde kaldes i daglig tale SIKSAM. Det startede i de tidligere sovjetlande, men i dag er det primært Balkan-landene, Danmark har fokus på. Heriblandt Serbien.

Genopbygning siden 2006

- Tankvognene er kasseret til donation, men de er sat

i stand, så det er garanteret, at de kan køre i fem år, siger seniorsergent Søren M. Jensen fra Flyvevåbnets Air Control Wing.

Han har været med i genopbygningen af serbernes flyvevåben siden begyndelsen i 2006.

- Danmark har været med inde over mange ting. Fra at støtte opbygningen af deres helikopter-redningsberedskab til opførelsen af et nyt operationscenter, siger han. Søren M. Jensen fortæller videre, at det er tredje gang, man sender tankvogne til Serbien, og man håber på, der kan sendes flere af sted til næste år.

Otte tankvognschauffører og mekanikere kørte tankvognene den 2.200 kilometer lange tur ned gennem Europa på en halv uges tid. Den officielle overdragelse fandt sted i Beograd den 29. august, hvor den danske ambassadør i Serbien, Mette Kjuel Nielsen, deltog. ■

Kina – aktør i fremtidens konflikthåndtering

Forsvarsakademiet fik helt unikt adgang til de ypperste kinesiske tænketanke og universiteter under dette års stabskursusrejse.

AF MARIANNE SMEDEGAARD HANSEN / FAK

SIKKERHEDSPOLITIK I international forsvars- og sikkerhedspolitik er der i dag to primære aktører, USA og Kina. Som NATO-land har Danmark tætte relationer til og samarbejder med USA, mens Kina både på det forsvarspolitiske plan og i det hele taget er et relativt ukendt land.

Det kræver de helt rette forbindelser og mange års opbygning af relationer at komme tæt på hovedpersonerne på den kinesiske forsvars- og sikkerhedspolitiske arena.

-Kina er i dag sammen med USA de altdominerende aktører på den forsvars- og sikkerhedspolitiske scene. De skaber rammerne for, hvordan det internationale samfund reagerer på konflikter, på hvilke typer af aktioner der tages i forhold til f.eks. Nordkoreas atomprogram, det arabiske forår mv. Kina har, såvel som USA, afgørende indflydelse på, om man f.eks. intervenserer militært, indfører handelsrestriktioner eller noget helt tredje, forklarer Liselotte Odgaard, Kina-forsker ved Forsvarsakademiet.

For Kinas vedkommende skabes indflydelsen i det internationale samfund blandt andet via FN. Her er der en accept af grundlæggende begreber som f.eks. absolut suverænitæt, og det benytter Kina sig af.

-De prøver ikke at omvælte hele FN-systemet, men de forsøger at dreje det i en retning, der varetager deres interesser. Det reviderer måden, FN-systemets principper fortolkes på, og skaber rum for den kinesiske måde at håndtere konflikter på", siger Liselotte Odgaard.

Danmark skal ligesom resten af NATO forholde sig til de rammer, FN sætter for, hvordan konflikter håndteres. Påvirkes disse rammer i nye retninger, er det vigtigt at have det for øje, da det også påvirker den tilpasning, der skal ske af det danske forsvar i fremtiden.

-Med Kina som storspiller på den internationale sikkerhedspolitiske scene er det derfor vigtigt, at danske officerer forstår baggrunden for kinesisk forsvars- og

sikkerhedspolitik – hvorfor de agerer, som de gør. Kina er lige nu den ubekendte faktor, men spiller alligevel en stadig større rolle i håndteringen af fremtidens konflikter og konfliktløsninger i verden, siger major Thomas G. Nielsen ved Forsvarsakademiets Institut for Strategi.

Samarbejde ud fra nye filosofier

Det er naturligvis ikke for vores blå øjnes skyld, at de fremmeste forsvarspolitiske institutioner i Kina inviterer Danmark til et kig dybt ind i de kinesiske militære ledelsesstrategier og operationer. De skal også have noget igen.

Kina og Vesten er i et afhængighedsforhold – Kina leverer en stor indsats i FN-regi, hidtil i form af opbygning af infrastruktur i konfliktramte områder, men i fremtiden vil der være forventninger om, at en større del af deres bidrag også består af f.eks. kamptropper. Og på det område kan Danmark blive en væsentlig samarbejdspartner, ligesom der inden for civil-militært samarbejde, bekæmpelse af korruption og antipirateri er mulighed for at udveksle erfaringer.

-Hvor Vesten ofte går ind i en konflikt med krav om demokrati og ændringer i styret for til gengæld at yde humanitær og militær bistand, går Kina den anden vej. De støtter den siddende regering for derigennem at få samfundet til at fungere. Selv om Kina og Vesten tager udgangspunkt i to forskellige filosofier, kan de ikke desto mindre lære af samarbejde om deres fælles interesse i at håndtere ovennævnte problematikker, vurderer Liselotte Odgaard.

Relationsopbygning med stor betydning

At Forsvarsakademiet i Danmark er en indgangsvinkel til dette samarbejde er ikke helt tilfældigt. Danmark er for Kina en rimelig ufarlig spiller på den internationale scene. - Men vi har nogle områder, som alligevel gør os interessante for kineserne. Vi er en statstung småstat, der er integreret i NATO, ikke mindst med danskere på væsentlige topposter

i NATO, siger Liselotte Odgaard.

Når der skabes relationer mellem Forsvarsakademiet i Danmark og forsvarsinstitutioner i Kina, handler der derfor ikke kun om militært samarbejde og forståelse. Relationen kan brede sig ud over mange områder af international politik.

For stabskursisterne var rejsen således en øjenåbner, ikke blot for kinesisk kultur og levemåde, men for hvordan kinesisk ledelsesfilosofi og det kinesiske forsvars opbygning og funktion spiller ind i de interesser, Kina har i forhold til det internationale system. ■

Forsvarsakademiet var inviteret af Academy of Military Science (AMS) i Beijing.

AMS er Kinas primære militære forskningsinstitution og udarbejder blandt andet det kinesiske forsvars hvidbøger.

Officererne mødte sikkerhedspolitiske eksperter fra Peking Universitet og fra det kinesiske udenrigsministeriums primære tænketank, China Institute of International Studies (CIIS)

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

China and Coexistence – Beijing's National Security Strategy for the Twenty-First Century

Af lektor Liselotte Odgaard, Forsvarsakademiet

LÆS Bogen analyserer Kinas nationale sikkerhedsstrategi, som

med nøgleordene "peaceful coexistence" har banet vej for kinesisk indflydelse i det internationale system. Bogen kan købes på forlaget the John Hopkins University Press, www.press.jhu.edu

Specialoperationer – myter og fakta

af major Lars H. Ehrensvård Jensen, Forsvarsakademiet.

LÆS Dette brief afkræfter de udbredte myter om specialoperationer og giver et mere nuanceret billede af, hvad specialoperationer

er og kan bruges til. Briefet kan downloades på www.forsvaret.dk/fak/publikationer/briefs

MATERIALER FRA FAK KAN BESTILLES ELLER DOWNLOADES SOM PDF PÅ FORSVARET.DK/FAK

.....

ANALYSE

Syrien har dårlige forudsætninger for demokrati

SILAS MORTENSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Demokrati opstår ikke bare af sig selv. Det har det seneste årtis krige vist. Bestemte faktorer skal være til stede, før et samfund kan fungere under en demokratisk styreform. Og mange af disse faktorer mangler i mellemøstlige lande, heriblandt Syrien.

- Syrien og Mellemøsten er ufordelagtigt stillet i forhold til resten af verden, når det gælder demokrati, fortæller Jacob Gerner Hariri, der venter på forsvare sin ph.d.-afhandling i demokratiforskning ved Københavns Universitet. I arbejdet med sin afhandling har han fundet en ny statistisk faktor, der påvirker et samfunds chancer for at udvikle sig til et demokrati. Den slutter sig til en gruppe af indikatorer, der levner lande som Syrien dårlige chancer og forklarer, hvorfor mellemøstlige lande er særligt dårligt stillet.

Sammensat befolkning

Hvad kræver det i et samfund, for at det kan fungere som demokrati? Forskere har længe vidst, at indkomst-, uddannelses- og velfærdsniveau spiller en rolle. Staten skal kunne håndhæve en vis grad af lov og orden, og der skal være en vis sammenhængskraft i befolkningen.

- I et folkestyre må man være enige om, hvem "folket" er, før vi kan finde ud af, hvem der skal styre. Men i Syrien er der en masse religiøse og etniske spændinger og interesser, som overlapper på kryds og tværs, forklarer Jacob Gerner Hariri og spørger:

- Hvem er syrerne? Arabere, som er den største etniske gruppe? Muslimer, som er den største religiøse? Eller assyrerne, der har boet i landet længst tid? Eller bare alle dem, der tilfældigvis bor inden for Syriens grænser?

Naturressourcer og demokratisk historie

Naturressourcer kan også vise sig at være et problem, når et land skal demokratiseres. For eksempel har tilstedeværelsen af olie vist sig rent statistisk at have negativ indflydelse på udviklingen af demokrati.

- Hvis der er rige naturressourcer, som olie eller diamanter, kan du pumpe penge op i egen lomme ved at bemægtige dig statsapparatet. Så er statsmagten – qua kontrollen med ressourcerne – værd at slå for, og det har folk altid gjort, fortæller Jacob Gerner Hariri.

Desuden spiller det en rolle, at Mellemøsten ikke har en demokratisk historie at henvise til. I de fleste af de lande, der fungerer som demokratier i dag, er folkestyret nemlig først slået igennem i "andet forsøg":

- Sydamerikanske lande, der blev demokratier i 1970'erne, havde tidligere eksperimenteret med demokrati i 1800-tallet. Og østeuropæiske lande som Polen og Ungarn, der blev demokratiseret efter Murens fald, har tidligere haft repræsentative stænderforsamlinger i 1600-tallet. De lande

havde en demokratisk kulturel kapital at trække på. Og det har man ikke i Mellemøsten, fortæller forskeren.

Den mellemøstlige undtagelse

Rigtig mange af de nødvendige forudsætninger for demokrati mangler altså i de fleste mellemøstlige lande og derfor stikker regionen ud i statistikkerne. Men disse faktorer alene kan ikke forklare, hvorfor de mellemøstlige samfund er påviseligt mindre demokratiske end andre.

- Mange taler om Mellemøsten og den muslimske verden som undtagelser i demokratiforskning.

For selvom vi sammenligner dem med andre lande, der har lige så meget olie, eller samme lave uddannelses- og indkomstniveau, er de betydeligt mindre demokratiske, end vi ville forvente forklarer Jacob Gerner Hariri og tilføjer:

- Der er brugt rigtig meget forskningsmæssigt krudt på at finde ud af, hvorfor demokrati har så svære vilkår i Mellemøsten. Vi har haft de her bølger af demokratisering gennem de seneste 200 år, men de er gået udenom Mellemøsten. Hvorfor? Hvad pokker er det, der er galt dernede?

Tidlig statsdannelse = dårligt demokrati

Svaret har han selv fundet i arbejdet med sin ph.d.-afhandling. Ved at analysere 111 landes historie og politiske forhold har Jacob Gerner Hariri fundet en statistisk sammenhæng mellem graden af demokrati i et samfund, og hvor stærk en statsmagt landet havde ved mødet med europæerne i kolonitiden.

Og det viser sig, at Syrien er et klasseeksempel på Jacob Gerner Hariris tese: Jo tidligere og stærkere statsdannelse i et land, jo mindre demokrati. Og den faktor ophæver den statistiske undtagelse Mellemøsten ellers udgør:

- Der har været tidlig statsdannelse i Syrien; området var hjemsted for en af verdens ældste civilisationer og Damaskus var fra midten af det syvende århundrede også hovedstad i det islamiske imperium. Så der har meget tidligt været en meget stærk stat, der har gjort landet modstandsdygtigt overfor demokratiske strømninger fra Europa, forklarer forskeren.

Mange forskere har spekuleret i, om den mellemøstlige undtagelse skyldtes et kulturelt eller religiøst potentiale i islam, som holder demokratiet tilbage. Men den teori svækkes af Jacob Gerner Hariris opdagelse:

- Jeg kan ikke afvise, at islam har en betydning for demokratiet. Men hvis vi sammenligner muslimske lande med andre lande, som har haft lige så stærke statsdannelse, så er der ikke noget mærkeligt ved, at de ikke er demokratier. Så er de faktisk nogenlunde, som man ville forvente, forklarer han og afslutter:

- Jeg kan i hvert fald sige, at selv hvis islam er en medvirkende faktor, så har det ikke gjort regionen mindre demokratisk eller mere diktatorisk end andre regioner, der ikke har haft europæisk indflydelse. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

ARKTISK KOMMANDO I NUUK.

Grønlands Kommando og Færøernes Kommando samles i Arktisk Kommando i Nuuk med et mindre forbindelseselement i Tórshavn.

Arktisk Kommando

GRØNLAND: 1. november nedlægges Grønlands og Færøernes Kommando. Fra Nuuk viderefører Arktisk Kommando de mange opgaver. Arktisk Kommando lejer sig ind i en kommandobygning på havnen, og de ansatte flytter ind i et lejet højhus i Nuuks udkant.

- Det giver god mening, fordi Arktisk Kommando bliver meget bedre integreret med det grønlandske samfund. Vi kommer meget tættere på de myndigheder, vi dagligt kommunikerer og samarbejder med, siger chef for Grønlands Kommando, kontreadmiral Henrik Kudsk. ■

Veteraner og PTSD

VETERANER: En analyse af professor Dorthe Berntsen fra Aarhus Universitet lavet i samarbejde med Videncentret ved Veterancentret bekræfter, at langt størstedelen af de danske veteraner er modstandsdygtige overfor PTSD, men at en mindre gruppe af veteraner er særlig sårbare for at udvikle PTSD efter udsendelse. ■

Foto: Polfoto

Observatører hjem fra Syrien

SYRIEN: Efter godt tre måneders indsats under vanskelige vilkår besluttede FN den 19. august at afslutte observatørmissionen i landet (i Syrien)

FN's assisterende generalsekretær for fredsbevarende operationer, Edmond Mulet, meddelte den 16. august, at sikkerhedsrådet havde besluttet ikke at forlænge mandatet for observatørmissionen UNSMIS, som derfor udløb tre dage senere.

- Det er der god mening i for forudsætningerne for, at observatørerne kunne løse deres opgave, var reelt aldrig til

stede, siger chefen for Operationsdivisionen ved Hærens Operative Kommando, oberstløjtnant Jens Lønborg.

I maj sendte Danmark med meget kort varsel ti erfarne militære observatører til Syrien for at indgå i FN's observatørmission. De ti ubevæbnede danske officerer har været indsat i forreste

linje i FN's observatørhold, som havde til opgave at overvåge og rapportere om konflikten i landet. Syv danske observatører er i løbet af sommeren blevet trukket tilbage, fordi FN gradvist har reduceret missionen.

- Jeg synes, at vi har gjort det godt under de givne omstændigheder, og såfremt betingelserne ændrer sig og FN ønsker det, så har vi veluddannede og udsendelsesklare officerer beredt, siger Jens Lønborg.

FN arbejder nu på at etablere et kontakt-kontor i Damaskus, et "Liaison Office". Den sidste danske FN-observatør var med i overdragelsesperioden fra UNSMIS til forbindelseskantoret og kom tilbage til Danmark 1. september. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

PUMA PÅ SPRING

AF FLEMMING DIEHL / FOTO: TANJA SKOVBJERG PEDERSEN

ØVELSE

I 2013 bliver mini-UAS'en af typen Raven udfaset fra det danske forsvar. Systemet er nedslidt, og det udskiftes derfor med et nyt af typen ved navn Puma. Raven er blevet lidt gammel og træt. Så enkelt kan det siges om systemet, der blev indført som et forsøg, men sidenhen blev en uundværlig succes. Konklusionen kommer fra kaptajn Flemming Villiam Olstrøm og seniorsergent Danny Sundgaard Andersen. De er begge sagsbehandlere ved Danske Artilleriregiments afdeling for Intelligence, Surveillance, Target Acquisition & Reconnaissance (ISTAR) og har sammen med Forsvarets Materieltjeneste testet og udvalgt en afløser til Raven:

- I 2007 var Raven det bedste system til vores opgaver, men udviklingen er gået hurtig. Så udover, at Raven nu er teknisk forældet, så er det også nedslidt, pointerer Flemming Villiam Olstrøm, som fortæller, at Raven har fløjet tusinder og atter tusinder af timer, og det slider:

- Særligt landingerne er hårde ved Raven, og det slider på systemet, når batteriet kun kan holde den i luften i en time. Så bliver det til en del landinger.

- Mini-UAS'en løser alle de opgaver, hvor der er behov for billeder. Man kan for eksempel tage billeder langs en flod og dermed finde det bedste sted til at krydse eller bygge en bro. Uden en mini-UAS skulle sådan en rekognoscering være foretaget af folk på jorden. Man kan også overflyve landområder for at se bygninger, køretøjer og mennesker, siger Flemming Villiam Olstrøm, der nævner, at særligt delingsførerne på patrulje har gavn af en flyvende mini-UAS.

Raven får nu baghjul af Pumaen

- Mini-UAS udstyr kan vise delingsførerne, hvad der sker lige om det næste hjørne. Det er en viden, der er uundværlig. Kameraet på vores nuværende Raven kan ikke drejes, så skal du have noget fra en anden vinkel, må selve flyet drejes. På den nye Puma kan selve kameraet drejes 360 grader, og opløsningen er langt bedre, siger Danny.

Den nye Puma også har også tekniske forbedringer som f.eks., at den er vandtæt og kan flyde, batteriet kan klare to timers flyvning, rækkevidden er længere, og så er systemet aldeles robust. Skulle det gå i stykker er det tilmed nemt at reparere, da det er opbygget med udskiftelige moduler.

- Jeg er ikke i tvivl. Når vi får den nye Puma i 2013, så findes der ingen mini-UAS i verden, som kan løse vores opgaver bedre, fastslår Flemming Villiam Olstrøm. ■

Forsvarets mini-UAS

Forsvarets mini-UAS (Unmanned Ariel System) er i dag af typen Raven. Efter en forsøgsordning i 2007-08 blev det indført som en permanent kapacitet. I 2013 erstattes det af et nyere og bedre system ved navn Puma AE.

PUMA AE:

Vægt: 5.9 kg. **Længede:** 1.4 m.
Vingespán: 2.8 m. **Hastighed:** 37-83 km/t
Rækkevidde: 15 km. **Kamera:** Nat- og dagskamera med 360 graders panorering

Foto: SOK

MINERYDNING FRA EN CONTAINER

Søværnets nye system til minerydning fik i juni sin ilddåb under øvelsen BALTOPS

AF DENNIS VAD KNUDSEN OG PERNILLE KROER

ØVELSE

Alle fire øvelsesminer plus noget gammel ammunition fra krigens tid. Det var fangsten, da MCM-Danmark søgte efter miner på havbunden under årets BALTOPS øvelse i Østersøen.

I gang i 60 timer

MCM-Danmark, der er søværnets minerydningsdivision, har sammen med Forsvarets Materieltjeneste udviklet og testet systemet, siden de tidligere minerydningsfartøjer blev lagt op. Det nye system er indrettet i containere, hvilket gør det mobilt, så det kan operere både fra et skib og fra land. Og selv om en del af materiellet er genbrug og derfor ikke altid fungerer optimalt, var daværende chef for MCM Danmark, kaptajnløjtnant Mette Stab-Nielsen, godt tilfreds efter den endelige test under BALTOPS:

- Det gik rigtigt godt! Vi var i gang i 60 timer, hvor vi havde vores udstyr i vandet hele tiden. I

de 60 timer fandt vi fire øvelsesminer, som var alle de miner, der var lagt ud. Desuden fandt vi en gammel ammunitionsgenstand, som vi fik lov til at sprænge.

Minerydning til søs

I danske farvande skønnes der at ligge op til 100.000 gamle miner og anden ammunition, som blev kastet i vandet under 1. og 2. verdenskrig. Minerne kan være til fare for blandt andet skibsfarten, fiskere og dykkere, og derfor har søværnets minerydningsdivision en vigtig opgave i at søge efter og destruere miner på havbunden.

At rydde miner på havbunden kræver en moderenhed, som enten kan stå på land, eller den kan være placeret på et skib. Moderenheden kan styre en ubemandet drone, en robot eller en gummibåd med dykkere. Desuden skal minerydderne bruge sprængstof til at rydde minerne. Dronerne er mindre fartøjer, der enten kan være bemandede eller ubemandede. ■

Minerydning i fire trin

- En sonar, der bliver trukket efter en ubemandet drone, optager billeder fra havbunden.
- Billederne sendes til moderenheden, hvor de analyseres.
- Analysen slutter med, at en undervandsrobot sendes ned for at undersøge interessante objekter på havbunden.
- Hvis objekterne er miner, bliver de bortsprængt enten med en sprængladning, som undervandsrobotten lægger ved minen, eller med en sprængsæk, som moderenhedens dykkere lægger ved minen.

Hold dig opdateret på forsvaret.dk

PANSERBLE

”Jeg skulle lige vænne mig til den, men lige så snart, jeg gik ud af porten, havde jeg glemmt, at jeg havde den på”

Major Lasse Nelson, udsendt under britisk kommando i Afghanistan 2011. Lyskebeskyttelsessystem består af en lyskebeskytter og antibakteriologisk silkeundertøj. Systemet beskytter soldatens lyske og skridt mod fragmenter fra miner og improviserede sprængladninger. ■

DET ER BARE IKKE SOM I GAMLE DAGE

Engang havde korvetterne en besætning på 93 og de emmede af liv. I dag er der meget lidt liv tilbage på skibene, som er ribbet for alt.

AF FLEMMING DIEHL / FMT

KORVETTER

Leder man i dag efter liv på flådens gamle korvetter, så finder man næsten kun edderkopper og en enkelt marinespecialist ved navn Niels Kristian Larsen, der har tjansen med at afrigge og kigge lidt til skibene. Han sejlede selv med korvetterne tilbage i 1980'erne. Nye skibe har erstattet gamle, men ikke blot materiellet er skiftet ud.

- Også salg af skibe foregår på en anden måde end i gamle dage, hvor

den lokale skrothandler havde taget sin pung frem, og så var den handel overstået. I dag har vi fokus på, at det sker efter bogen, og at så meget som muligt genbruges. Ja, selv olien suges op af skibene, renses og genbruges.

Stumperne er solgt eller genbrugt

Går man sig en tur om bord på korvetterne, opdager man hurtigt, at deres tid som kampklare skibe er forbi. Alt hvad der minder om våben eller militære systemer er afmonteret, solgt

eller genbrugt på andre af forsvarets skibe. Det samme gælder meget af det gængse inventar, og nu er skibet blot fyldt med løse ledninger, rørkasser og minder.

- Selvom turbinerne stadig sidder i korvetterne, kan de ikke sejle ved egen kraft. Reglerne siger, at der skal være et brandberedskab og min opgave er nu egentlig bare at sørge for, at skibene ikke synker. ■

- Niels Juel, Olfert Fischer og Peter Tordenskiold søsat fra 1778 til 1800
- Korvetterne var særligt designet til indsats i de danske farvande
- Olfert Fischer var et dansk bidrag i en maritim blokade mod Irak i 1990 og 1991 (Operation Faraway)
- I 2009 blev kommandoen strøget på korvetterne

FOTO: FLEMMING DIEHL

Korvetter til salg

De gamle korvetter sælges som skrot, men ikke for enhver pris.

AF FLEMMING DIEHL / FMT

MILJØ: Beslutningen om, at skibene skal skrottes og erstattes af fregatter, blev taget for år tilbage, men korvetternes dom er endnu ikke eksekveret. Det er der en ganske god grund til. For udover at opgaven krævede et udbud, så vil forsvarret ikke skrotte skibene for enhver pris. - Det vigtigste for os er, at selve skrotningen kommer til at foregå efter bogen. Det skal ske på en forsvarlig og miljørigtig måde, fortæller Jesper Bo Nielsen, salgschef i FMT, der tilføjer, at det ikke helt nemt at få strikket de mange juridiske dokumenter sammen. Dokumenterne skal nemlig være så skudsikre, at de kan forhindre det værste skrækscenarie. Et scenarie, hvor skibene bliver solgt til køber, der senere viser sig at være så skrappeløs, at han blæser på alle regler og får skibene skrottet på en tilfældig strand i et uland.

For at undgå at det sker, har FMT indhentet viden fra bl.a. briterne, som har en langt større flåde, og dermed har de også langt flere gode som dårlige erfaringer med at sælge udfasede skibe.

Benhårde krav til køberne

- Vi samarbejder også tæt med Søfarts- og Miljøstyrelsen for at sikre, at alle EU-regler og konventioner bliver overholdt. Derudover har vi indsnævret køberkredsen meget, da vi forlanger, at skrotningen skal udføres inden for OECD-landene (Organisation for Economic Co-operation and Development). Sidst men ikke mindst så skal køberen stille med en ret stor bankgaranti. Sagt på en anden måde så skal køberen deponere et millionbeløb, som først bliver tilbagebetalt, når man i FMT kan se, at opgaven er udført forsvarligt, siger Jesper Bo Nielsen. Han mener, at den ekstra indsats, der er gjort før salget, er givet godt ud. For selvom der nu stilles benhårde krav til køberne, så er der stor interesse.

- Vi har en hel række interesserede købere, og går alt efter planen, så er korvetterne snart solgt, påpeger Jesper Bo Nielsen, som forventer, at de tre gamle korvetter får deres allersidste sejlur inden året er omme. ■

GENIAL GRISETRYNE

Grisetryne i aluminium, opfundet på F-16 Hovedværkstedet i Aalborg, sikrer kampflyene mod korrosion i vingerne.....

100 ÅR PÅ VINGERNE

Vovemod, nederlag og succeser præger dansk militær flyvnings 100 år lange historie frem til i dag, hvor danske fly opererer verden over.

AF BRITTA SCHADE OG KIM KRASULD / FTK

Året var 1912, da Hæren og Marinen modtog deres første fly. Samme år udgav Krigsministeriet et sæt flyveregler. 100-året er allerede blevet fejret to gange. Den ene var ved årets Air Show 10. juni i Aalborg, hvor jubilæet var tema, mens det andet var et selvstændigt arrangement. Det fandt

sted den 26. august på Kløvermarken på Amager. Denne placering var ikke kun en god mulighed for at komme tættere på indbyggerne i hovedstadsområdet, men også det sted hvor Danmark modtog sin første militære flyvemaskine i 1912. Kløvermarken fungerede desuden i mange år

som flyveplads.

De 100 år har budt på alt fra luftfotoopgaver i Grønland til forsvar af Danmark og NATO under den kolde krig. I dag flyver danske militære fly over hele verden. ■

OVERBLIK

Foto: Trine Areholm

FBE UNDERSØGER

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste (FBE) gennemfører i september den årlige brugertilfredshedsundersøgelse blandt forswarets medarbejdere.

AF CARSTEN RANDERS / FBE

UNDERSØGELSE

Den årlige brugertilfredshedsundersøgelse er gennemført fra 2008-2011, og i denne måned foretager FBE undersøgelsen for 2012. Et bredt udvalg af forswarets medarbejdere er hvert år blevet bedt om at vurdere deres tilfredshed med FBE's ydelser og service. Hvis du er blandt de udvalgte, så har du allerede fået tilsendt et link til den elektroniske undersøgelse (værnepligtige besvarer løbende undersøgelsen på papir red.).

- Det vigtigt for FBE, at besvarelsener er seriøse, åbne og ærlige, og at så mange

som muligt deltager i undersøgelsen, da en høj svarprocent giver det bedst mulige grundlag for at vurdere brugernes tilfredshed inden for de forskellige områder, siger fungerende chef for FBE, brigadegeneral Claus Uttrup.

Undersøgelsen skal udvikle FBE's serviceydelser inden for eksempelvis områderne kantine, rengøring, indkvartering samt møde- og undervisningsfaciliteter. I år bliver undersøgelsen desuden anvendt i forbindelse med opfølgningen på kontrakten med den eksterne leverandør, Forenede Service A/S, der fra 1. april overtog dele af driftsopgaverne på Sjælland og Bornholm.

I forhold til tidligere år er der sket enkelte ændringer med undersøgelsen. Blandt andet er det tidligere kun værnepligtige, som har haft mulighed for at svare med et papirspørgeskema. Den mulighed vil blive udvidet til at omfatte øvrigt personel, hvis de som tidligere oplever problemer med at svare på det elektroniske spørgeskema grundet manglende eller ustabil internetforbindelse.

De første overordnede resultater af undersøgelsen forventes at være klar medio november. ■

”
Jeg er godt tilfreds med kantinen. Den er klart blevet bedre – der var lidt begyndervanskeligheder, men det er overstået.

Bette Rein Krebs
Overassistent

Forsvarets kostpolitik

I 2007 var Aalborg Kaserners kantine den første i forsaret, der gik over til at lave mad "på den gode måde" – altså efter principperne i kostkonceptet "Det Sunde Valg". Siden fulgte en lang række af forswarets øvrige kantiner, og i foråret 2012 blev alle kantiner i Vestdanmark omfattet af konceptet.

DU KAN LÆSE MERE OM FORSVARETS KOSTPOLITIK "DET SUNDE VALG" PÅ INTRANETTET

.....

HOVEDVÆRKSTEDER ER BLEVET ISO-CERTIFICERET

Blåstempling: I august fik Forsvarets Hovedværksteder et stempel, der gør en forskel. Værkstederne, der hører under Forsvarets Materieltjeneste, blev nemlig ISO-certificeret, og det beviser, at værkstederne nu lever op til internationalt godkendte standarder.

FAKTA

● Det udstedte certifikat DS/EN ISO 9001:2008 sætter krav til: "Udvikling/Konstruktion, Produktion, Installation og Service". Aktuelt er Forsvarets Hovedværksteder blevet bedømt gennem dokumentationsgennemgang og implementeringsundersøgelse eller audit, dvs. interviews af ledere og medarbejdere samt praktisk gennemgang af værktøjer, instrumenter, materialer, komponenter og tegninger. Men også af beskrivelser vedr. projekter og vedligeholdelse af materiel, systemer og rutiner fastsat efter kravene i standarden DS/EN ISO 9001:2008.

AF CARSTEN RANDERS / FBE

ARBEJDSMILJØ - Jeg er simpelthen pævestolt over, at det er lykkedes for værkstederne. Da jeg første gang hørte om projektet, så påpegede jeg, at det var meget ambitiøst, pointerer chefen for FMT, generaløjntant Per Pugholm Olsen:

- Lidt forenklet har jeg jo sagt til mine chefer, at vi skal være de bedste i staten indenfor vores respektive felter. ISO-certificeringen er bestemt et godt skridt på vejen, for nu kan vi dokumentere, at vi gør det godt, og vi kan rent faktisk sammenligne os med andre og se, hvordan vi gør det, siger Per Pugholm Olsen.

Sagt kortfattet opfylder værkstederne nu standarden om bl.a. stringente og entydige krav til ensartethed, planlægning, gennemførelse og opfølgning af alt fra ansvar, kommunikation, uddannelse, træning, organisationens virke, reklamationer, projektledelse, indkøb og f.eks. kundetilfredshedsmålinger. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

Er du kursustilmelder?

KURSUS: Kurset hedder Arrangementsstyring 980 og det er relevant for dig, der står for tilmelding af deltagere til DeMars-kurser. Eller hvis du vil se udbuddet af uddannelser, kurser, seminarer osv.

Deltagelse i kurset kræver, at du har gennemført grundkursus DeMars 900.

Du tilmelder dig ved at klikke på ATutor-logoet via Forsvarets Elektroniske Skole (FELS). Du finder FELS på forsiden af FFI. ■

Olienedbrydende bakterier

MILJØ: I bestræbelserne på at rydde op efter olieforureninger i Grønland forsøger FBE's Miljøsektion som de første i Arktis at rense olieforurenede jord med en såkaldt "Landfarm". Forsøget skal køre i fem år, og derefter skulle forureningen i jorden gerne være nede på et niveau, så det ikke længere udgør en miljømæssig risiko for omgivelserne. ■

Med Jens på arbejde

PÅRØRENDE: At have et familiemedlem udsendt i en international mission er en udfordring, som ikke kan tages alvorligt nok. Panserinfanterikompagniet i ISAF Hold 15, der kommer fra Den Kongelige Livgarde, har derfor taget et nyt initiativ for at forberede familierne på udsendelsen, hvor pårørende er inviteret til at besøge aktiviteterne for at få et indblik i, hvad uddannelsen går ud på. ■

Flere kvindelige værnepligtige

SOLDATER: Ændrede regler 1. januar 2012 har medført, at næsten hver femte værnepligtig i dag er kvinde. Af de værnepligtige i januar var næsten 15% kvinder, og forsigtigt vurderet er andelen af kvinder på augustindkaldelsen på godt 20%. De to forrige år har andelen af kvinder på værnepligtislignende vilkår ligget på ca. 10%. Ifølge chefen for Forsvarets Rekruttering, oberstløjtnant Frank Mathiassen, har den nye ordning øget antallet af kvindelige værnepligtige særligt i 2012, fordi der er overlap mellem den gamle ordning og den nye ordning. I 2013 forventes andelen af kvinder igen at ligge på ca. 12%. ■

Læs nyheder på forsvaret.dk/

FBE UNDERSØGER BYGNINGER FOR PCB

Eftersyn: Forsvaret undersøger i efteråret egne bygninger for omfanget af poly-chlorede Biphenyler (PCB). Et blødgørende stof, som blev anvendt i forskellige byggematerialer som fugemasse, maling, lim i termoruder og gulvmasse i 1950-1977. Materialet har været forbudt siden 1977.

AF MARIANNE BUE LØNSKOV / FBE

UNDERSØGELSE Bygninger som indkvartering, kontorer, værksteder og lignende er omfattet af undersøgelserne, og et repræsentativt udsnit af forsvarets bygninger opført i den aktuelle periode er udvalgt. I alt vil ca. 250 bygninger – fordelt på ca. 15 etableringer på Sjælland og i Jylland – blive undersøgt for PCB. Det svarer til en fjerdedel af de relevante bygninger. Formålet er at identificere PCB-holdige materialer og kortlægge PCB-niveauet i byggematerialer. Dernæst skal undersøgelserne give øget viden om, hvilke typer af PCB,

der forekommer i forsvarets bygninger og hvilke typer, som afdamper til indeluften. Foreløbige erfaringer med PCB-afdampning viser, at niveauet i indeklimaet sjældent overstiger aktionsværdierne, og der er ikke påvist risiko for akut sygelighed.

Undersøgelserne begynder i oktober 2012 og løber året ud. De enkelte etableringer vil få nærmere besked om, hvornår undersøgelser foregår hos dem. FBE forventer, at analyseresultaterne for undersøgelserne ligger klar i løbet af 1. kvartal 2013.

Hvis du vil vide mere om PCB, så klik ind på: pcb-guiden.dk

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
KAREN@FTV.DK

Du har ret til erstatningsferie i op til 4 uger. De første 5 sygedage er dog såkaldte karenstage, der ikke giver ret til erstatningsferie.

Nye regler for erstatningsferie

AF CHEFSERGENT OLE STAMPE / AFTALE- OG FORHANDLINGSAFDELINGEN I FPT

FERIE

Bliver du syg i flere dage under din ferie, kan du nu få erstatningsferie.

Ferieloven har hidtil givet ret til fuld erstatningsferie, hvis du bliver syg umiddelbart inden, din ferie starter. Men blev du syg efter feriens start, kunne du tidligere ikke få erstatning.

Nu har EU-domstolen afgjort, at sygdom, der opstår efter du begynder din ferie, ikke længere skal betragtes som feriedage men sygedage. Du kan dermed få erstatningsferie, hvis du bliver syg under din ferie.

Afholdelse af erstatningsferien

Hvis sygdommen stopper under ferien, har du efter aftale med din chef mulighed for at holde den resterende del af ferien eller at genoptage arbejdet. Den erstatningsferie, som sygdommen har udløst, kan som udgangspunkt ikke holdes i forlængelse af den oprindelige ferie, men senere i ferieåret eller i det efterfølgende ferieår. ■

De nye regler

- **Giv din arbejdsplads besked**

Ligesom ved sygdom uden for ferieperioder, skal du den 1. sygedag sygemelde dig hos Sygemeldingskontoret på tlf. 32 66 32 66. Du skal huske at fortælle, om din ferie allerede er begyndt.

Først når du har kontakten Sygemeldingskontoret, har du ret til erstatningsferie.

Du skal ligeledes huske at rasmelde dig hos Sygemeldingskontoret.

- **Lægeerklæring**

For at få ret til erstatningsferie skal du indhente lægelig dokumentation for, at du er syg. Du betaler selv eventuelle omkostninger for dokumentationen.

Hvis sygdommen indtræder i udlandet, kan dokumentationen være en erklæring fra en udenlandsk læge eller en sygehusjournal. Hvis du bliver syg i Danmark, kan du indhente en friattest fra lægen (tidligere lægeerklæring).

Send dokumentationen til Forsvarets Personeltjeneste, Sygemeldingskontoret, Arsenalvej 55, 9800 Hjørring.

- **Er du i tvivl?**

Har du behov for konkret vejledning, kan du kontakte Sygemeldingskontoret på tlf. 32 66 32 66.

LØNSEDLEN

Lønkode 5452: Udetillæg (FN/EU/NATO/OSCE)

Et skattefrit tillæg. Det ydes ligesom FN-tillægget under internationale operationer og dækker "adskillelse" og "meromkostninger". Tillægget er ikke aftale- eller overenskomstbaseret, men en løndel, der fastsættes af forsvarsministeren.

Læs om din arbejdsplads på forsvaret.dk

Foto: Sara Skytte

ONE STOP SHOP – ÉT REJSEKONTOR I FORSVARET

Henover efteråret tester Forsvarets Regnskabstjeneste (FRT) mulighederne for ét centralt rejsekontor i forsvaret. I en periode på seks måneder vil Rejsesektionen ved FRT oprette rejser samt foretage alle rejsebestillinger for Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste (FBE).

AF FORSVARETS BYGNINGS- OG ETABLISSEMENTSTJENESTE

REJSER

Hvert år afregner Rejsesektionens 35 medarbejdere 200.000 rejser for forsvarets rejsende.

- Det har vist sig, at der er fejl i 30 % af rejserne, når de skal afregnes. Det svarer til ca. 60.000 rejser eller 60.000 gange, hvor vi skal kontakte den rejsende for at få en korrekt afregning. Vi er meget opmærksomme på, at det er et komplekst område, og der er mange regler, som den rejsende, skal kende til, fortæller sektionschef Max Andersen og fortsætter:

- Vi har derfor et konstant fokus på, hvordan vi kan yde den bedste service og dermed hjælpe vores kunder bedst muligt. Det er i den forbindelse, at idéen om en One Stop Shop er opstået.

Med oprettelsen af en One Stop Shop skal den rejsende kun kontakte Rejsesektionen, som derefter opretter rejsen i DeMars, opstiller budget for hver enkelt rejse, bestiller intern eller ekstern overnatning og transport, følger op på, at rejsen bliver chefgodkendt, så bestillingen kan foretages og til slut afregner rejsen.

- Vi håber, at den rejsende vil opleve en øget service, et større overblik og ikke mindst en tidsbesparelse i forbindelse

med rejsebestillingerne. Men andre vil også opleve fordelene ved en One Stop Shop, blandt andre den godkendende chef, som alene skal forholde sig til, om en medarbejder skal deltage i et møde eller ej, og kun helt overordnet forholde sig til rejsebestemmerne, fortæller Max Andersen.

I FRT sidder fire medarbejdere klar som rejsebestillere i testperioden.

- Jeg har en rigtig god mavefornemmelse. Vi sidder i dag med brudstykker af rejseprocessen, nemlig afregning og ekstern bestilling. Når vi kommer tidligere ind i processen, har vi mulighed for at støtte de rejsende bedre og samtidig sikre en bedre datakvalitet. Den rejsende vil fortsat kunne rejse, som han eller hun plejer, nu er der blot ét kontaktpunkt, og det er Rejsesektionen ved FRT, fortæller Trine Vinter Schmidt der fra 1. oktober sidder som rejsebestiller.

FRT har store forventninger til testprojektet, som i første omgang kun involverer FBE.

- Projektet har været i støbeskeen længe, og vi glæder os nu til at komme i gang. På sigt kan det jo betyde, at der er ét rejsekontor i forsvaret, slutter sektionschef Max Andersen. ■

PLANLÆG KARRIEREN MED FOKUS

Med det nye FOKUS følger både en lettere procedure og et større ansvar – blandt andet i forhold til din egen kompetenceudvikling og karriereplanlægning.

Foto: Sara Skytte

AF FORSVARETS PERSONELTJENESTE

KARRIERE I foråret udkom Forsvarets Kompetenceudviklings- og bedømmelsessystem (FOKUS) i en forbedret og forenklet udgave. F.eks. skal der nu som hovedregel kun udarbejdes bedømmelser hvert 4. år, mens der bliver lagt mere vægt på den årlige udviklingskontrakt.

Ansvar for egen karriere- og kompetenceudvikling

Din samtaleleder har det overordnede ansvar for at indkalde og sætte tid af til din årlige udviklingssamtale. Men som medarbejder har du også et ansvar for, at samtalen bliver holdt, og FOKUS bliver inddraget i din kompetence- og karriereudvikling.

På denne side kan du læse mere om, hvordan du forbereder dig bedst muligt til din næste FOKUS-samtale. Er du samtaleleder, kan du desuden læse, hvordan du kommer godt i gang med det nye FOKUS. ■

FORBEREDT TIL FOKUS

Nu kan du styrke din forberedelse til næste FOKUS-samtale. Forsvaret har udviklet et undervisningsforløb til henholdsvis medarbejdere og samtaleledere, som du nemt og hurtigt kan tilgå fra din computer – både på fiin og internet.

MEDARBEJDER FAK og FPT har lanceret et nyt elektronisk undervisningsforløb, der skal hjælpe dig med at blive godt forberedt til din næste FOKUS-samtale.

Kend dine rettigheder og pligter

Både som medarbejder og samtaleleder har du en række rettigheder og pligter i forhold til FOKUS. Ved at gennemføre hele eller dele af undervisningsforløbet inden din næste samtale, kan du højne dit kendskab til disse rettigheder og pligter og være med til at sikre, at FOKUS-samtalen bliver så givtig som mulig.

Der er to forskellige undervisningsforløb - et til medarbejdere og et til samtaleledere. Begge for-

løb er delt op i syv moduler. Du kan tage modulerne, så tit du ønsker, og du kan dele modulerne op, hvis der er et specifikt område, du gerne vil forberede dig på. Det kunne f.eks. være en udviklingssamtale.

Start allerede nu

For at begynde undervisningen skal du logge dig ind på Forsvarets Elektroniske Skole (FELS) på fels.dk.

Hvis du ikke allerede er registreret som bruger, skal du oprette en profil.

Du kan også logge ind via fiin. Det gør du ved at klikke dig ind på FAK's fiin-forside og vælge banneret 'FELS' i højre side. Find dit kursus under 'Kursusoversigt' og følg vejledningen. ■

SAMTALELEDER: KOM GODT I GANG

Det nye FOKUS har været i brug siden april. Tilbagemeldingerne er generelt positive.

Forenklingen ser ud til at fungere - også ude i den skarpe ende. Men der er nogle udfordringer, når man skal bruge FOKUS første gang. Her følger en række gode råd til brug af FOKUS:

GODE RÅD

- **Brug vejledningerne:** Vi anbefaler, at du de første gange læser vejledningen, inden du går i gang med at udfylde skabelonerne. Du finder både skabeloner, vejledninger og andet inspirationsmateriale på FOKUS-sitet, som kan tilgås via FPT's forside på fiin. Fra forsiden skal du klikke på FOKUS-banneret i højre side.
- **Videovejledninger:** På FOKUS-sitet finder du som noget nyt et antal videovejledninger, som trin for trin guider dig igennem bedømmelses- og udviklingsdelen af FOKUS
- **Tag e-kurset:** Både samtaleledere og medarbejdere kan med fordel gennemføre det undervisningsforløb, som FAK og FPT har udviklet i forbindelse med det nye FOKUS. Læs mere på fels.dk og i artiklen Forberedt til FOKUS på denne side.
- **WIN 7:** For at kunne benytte alle muligheder på FOKUS-sitet skal du have en computer med Windows 7. Hvis din computer endnu ikke er migreret, kan du kontakte den FOKUS-ansvarlige i din myndighed. Du finder en liste over FOKUS-ansvarlige på sitet.
- **Er du myndighedschef eller FOKUS-ansvarlig** og har yderligere spørgsmål, kan du henvende dig til din myndighedskonsulent i FPT-FA4 (tidl. RA1). Listen over myndighedskonsulenter findes på sitet.

VALG AF TILLIDS-REPRÆSENTANTER

NY BESTEMMELSE: Forsvarets Personeltjeneste har udgivet en ny bestemmelse, der samler de forskellige statslige aftaler og regler om tillidsrepræsentanter (TR). Formålet er bl.a. at sikre et velfungerende samarbejde på forsvarrets arbejdspladser inden for de rammer, som aftaler og regler giver.

Du finder den nye bestemmelse (FPTBST 043-4) på Forvaltningsportalen på forsvarrets intranet.

Der kan vælges TR i myndigheder med et godkendt samarbejdsudvalg. Valg af en TR forudsætter, at der er mindst fem medarbejdere i en medarbejdergruppe. Der kan vælges flere TR for gruppen, hvis der er særlige begrundelser herfor (f.eks. geografisk adskilte enheder). Tidligere skulle et centralt tillidsrepræsentantudvalg godkende flere TR, men nu kan det aftales lokalt i myndighederne.

Tillidsrepræsentantarbejde og organisationsarbejde

Bestemmelsen giver også retningslinjer for anvendelse af arbejdstid til TR-arbejde og organisationsarbejde. Da TR-arbejde primært knytter sig til det lokale samarbejde gives frihed i arbejdstiden i det nødvendige omfang.

Organisationsarbejde er ikke tjenstligt. Derfor gives frihed til organisationsarbejde som udgangspunkt ved tjenesteomlægning, tjenesteombytning eller anden frihed (dvs. uden for arbejdstiden). Der kan dog i særlige konkrete tilfælde gives frihed med løn, hvis der i forbindelse med et arrangement er relevante (uddannelsesmæssige) emner, der kan bidrage til at fremme samarbejdet på arbejdspladsen.

Hvis du er tillidsmand eller medlem af en faglig organisation og ønsker at deltage i organisationsarbejde, vil din chef i videst muligt omfang tilrettelægge tjenesten, så du får mulighed for det. Hvis du vurderer, at en faglig aktivitet er relevant for samarbejdet på din arbejdsplads, kan du søge om frihed med løn. Det skal du gøre ved din chef i hvert enkelt tilfælde og i så god tid som muligt.

For at sikre ens og korrekt forvaltning er alle formelle og uformelle aftaler samt kutymen i forsvaret, der ikke er i overensstemmelse med den nye bestemmelse opsagt og ophørt ved udgangen af juni i år. ■

**VETERANCENTRETS
DØGNTELEFON
7216 3400**

Foto: Anders V. Fridberg

SUNDHEDSTRIADEN

Ny bestemmelse skal bidrage til en mere effektiv og ensartet forvaltning af medarbejdere i rammen af Sundhedstriaden.

AF FORSVARETS PERSONELTJENESTE

KARRIERE

Forsvarets Personeltjeneste har udgivet en ny bestemmelse, der skal bidrage til en mere effektiv og ensartet forvaltning af medarbejdere, både militære og civile, der påregnes udsendt i internationale missioner, og som derfor er omfattet af kravene i Sundhedstriaden.

En mere effektiv forvaltning er til gavn for både forsvaret og den enkelte medarbejder.

Bestemmelsen beskriver bl.a., hvilket ansvar medarbejderne har i forhold til Sundhedstriaden, og hvilke ansvar Forsvarets Sundhedstjeneste, Forsvarets Personeltjeneste og medarbejderens egen myndighed har. Det gælder bl.a. i forhold til vurdering af egnethed og eventuelle efterfølgende forløb.

Hvis en medarbejder f.eks. ikke længere kan leve op til kravene i Sundhedstriaden og bliver erklæret varigt uegnet,

fremlægges sagen for en nyoprettet Mulighedskommission, der består af repræsentanter fra Forsvarets Personeltjeneste, Forsvarets Sundhedstjeneste, Veterancentret, berørte myndigheder og de relevante faglige organisationer.

Kommissionens formål er at foretage en konkret og individuel vurdering af alle sager med henblik på afgørelser vedrørende fremtidige funktions- og ansættelsesforhold, således at både medarbejderen og forsvarets tarv varetages bedst muligt.

Læs mere om vurdering af egnethed, ansvarsfordeling og ansættelsesmæssige muligheder i "Bestemmelse vedrørende håndtering af personel i rammen af Sundhedstriaden" (FPT BST 960-2), som du finder på Forvaltningsportalen på forsvarrets intranet.

Bestemmelsen er ikke et udtryk for en ny forvaltning. FPT anbefaler dog, at chefer og medarbejdere, hvis arbejde bl.a. omfatter vurdering af egnethed,

læser bestemmelsen for at blive opdateret på retningslinjerne for forvaltning af medarbejdere, der er omfattet af Sundhedstriaden.

Kommende ændringer i bestemmelsen

Flere af de nævnte referencer i bestemmelsen vil blive revideret inden for den kommende tid, dels p.g.a. udsendelse af ny rehabiliteringsmodus, dels på grund af arbejdet vedrørende nyt samlet koncept for fysisk træning i forsvaret. Og fremadrettet vil der komme ændringer på området vedrørende Sundhedstriaden, herunder de fysiske krav, dækningsområdet samt generel regelsæring. På trods af disse kommende revisioner og ændringer er det besluttet at udsende bestemmelsen allerede nu for derved at fremme en mere effektiv og ensartet håndtering af området. ■

VEJLEDNING FORSVARETS EGNETHEDSVURDERING

● EGNET

Medarbejderen opfylder forsvarrets basiskrav til helbred og er helbredsmæssigt bredt anvendelig til international og sejlede tjeneste.

● DELVIST EGNET

Gives hvis der er helbredsmangler, som gør, at medarbejderen ikke kan deltage i løsningen af alle typer af opgaver, der forekommer i forsvaret. De aktuelle missionsområder, hvortil DELVIST EGNET personel kan udsendes, udpeges af Forsvarets Sundhedstjeneste under medinddragelse af relevante operative kommandoer.

● MIDLERTIDIGT UEGNET

Gives hvis medarbejderen har en lidelse, der forventes at være forbigående og aktuelt forhindrer en godkendelse til EGNET eller DELVIST EGNET. Der kan dog også være tale om en varig lidelse, som endnu ikke er medicinsk stationær, hvorfor en endelig egnethed ikke kan vurderes. For de medarbejdere, der vurderes MIDLERTIDIGT UEGNET, skal der iværksættes en handleplan, der om muligt kan bringe medarbejderen tilbage i kategorien EGNET.

● VARIGT UEGNET

Gives hvis medarbejderen er varigt uegnet til at varetage internationale opgaver og sejlede tjeneste. Medarbejdere, som er vurderet VARIGT UEGNET eller MIDLERTIDIGT UEGNET, må ikke udsendes eller forrette sejlede tjeneste. Tilladelse til tjenesterejser i missionsområderne kan gives efter en konkret, individuel vurdering af medarbejderens chef under inddragelse af Forsvarets Sundhedstjeneste.

FLYVEELEVERNE PÅ VINGERNE IGEN

38,4%

AF DANSKERNE HAR EN ERHVERVSFAGLIG UDDANNELSE

T-17 er flyvevåbnets træningsfly og det første, som piloter selv får lov at flyve.

Efter en pause på knap tre år opretter Flyveskolen på Flyvestation Karup atter et hold i februar i 2013.

AF KIT KRISTENSEN / FTK

PILOTER

Selvom man ikke engang er startet med at lave en ny version af Top Gun endnu, har der været mange ansøgere til Flyveskolens nye hold, der starter til februar. Det er det første hold i tre år, og i alt otte kom igennem nåleøjet.

Brug for fire nye piloter

Flyvevåbnet stoppede i februar 2010 med at udvælge flere piloter, da man på det

tidspunkt havde nok.

- I dag kan vi så se, at der snart kommer et behov for flere piloter, så det er nu, vi skal til at udvælge dem, fortæller oberstløjtnant Michael Rosenkrands, der er chef for Flyveskolen.

- Analyser viser, at der er brug for fire nye piloter i den nærmeste fremtid. Holdet med opstart til februar er derfor på otte, da statistikken viser, at kun cirka halvdelen bliver udvalgt som værende gode nok.

Eleverne kan se frem til cirka fire års uddannelse, inden de kan kalde sig for

piloter. Fire år, der blandt andet indebærer træning i USA og ophold på Flyvevåbnets Officerssskole. Når de er færdige som piloter, er det behovet i flyvevåbnet, der afgør, om de bliver som helikopterpiloter, jagerpiloter eller transportpiloter.

Allerede nu, er der planlagt opstart for yderligere et hold piloterelever til februar 2014. ■

MP'er i Irak Foto: Susanne Blomqvist

MP-uddannelsen fordobler optaget

AF BERIT UDBYE / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

MILITÆRPOLITI

Opgavemængden for søværnets militærpoliti er vokset så meget, at det er svært at finde tilstrækkelig bemanding. Søværnet optager derfor i 2012 ti elever ekstra udover den normalt 20 elever på MP-uddannelsen.

Piratbekæmpelse, Afghanistan, personbeskyttelse og bemanding af fire MP-stationer i Danmark. Det er bare nogle af de spændende opgaver, der har bidraget til at presse MP'erne.

- Vi har trukket store vekslere på personellet. Især dem, der er klar til udsendelse, siger orlogskaptajn Morten Ovesen, chef for MP'erne, og fortsætter:

- Ud over de personlige omkostninger, har vi også brugt mange penge på udbetaling af merarbejde.

For bedre at få enderne til at nå sammen optager søværnet i år ti elever ekstra på MP-uddannelsen. Der var 30 pladser, og 25 er optaget. Det normale frafald på uddannelsen er omkring en tredjedel. ■

Reserveofficerer kan igen videreuddanne sig

VIDEREUDDANNELSE: I en årrække har der ikke eksisteret en videreuddannelse for officerer af reserven. Den tid er nu omme. Forsvarsakademiet har genoprettet Videreuddannelsestrin II for officerer af reserven. De 10 første reserveofficerer begyndte uddannelsen den 19. marts, og tre har indtil videre gennemført. Uddannelsen udbydes i et samarbejde med de øvrige kurser og moduler på akademiet. Den består af tre obligatoriske moduler i henholdsvis militær ledelse og styring, militær strategi og militære operationer samt et valgfrit modul. Man kan strække uddannelsen over to år. ■

Reserveofficerne bliver videreuddannet i skønne omgivelser på Forsvarsakademiet.

Læs Døgnrapporten alle hverdage på forsvaret.dk

FOREDRAG I DET KRIGSVIDENSKABELIGE SELSKAB

Hen over efteråret kan du deltage i en række inspirerende foredrag

General og forsvarschef Peter Bartram indleder sæsonen med et indlæg på Kastellet den 24. september.

Følg med i efterårets foredrag på www.dkvs.dk, der bliver afholdt på Kornloftet ved Forsvarets Bibliotek i Kastellet mandag eftermiddag eller aften.

www.dkvs.dk

MAJOR SÆTTER VERDENSREKORD I ULTRACYKLING

Major Christian Krause kombinerer sit arbejde i forsvaret med en ivrig lidenskab for marathoneykling. Nu har han sat sin første verdensrekord i at krydse Danmark fra syd til nord.

AF SILAS MORTENSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

SPORT

Selvom Christian Krause til daglig er sagsbehandler ved Forsvarskommandoen, betyder det ikke, at han kun er gearret til skrivebordsarbejde. I sin fritid er han nemlig ivrig ultraatlet, og søndag den 9. juli satte han verdensrekord i ultracykling på langs af Danmark i ét stræk.

Rekorden er nu formelt verificeret, så Christian Krause kan kalde sig officiel verdensrekordholder i distancen fra

Jyllands sydligste punkt til det nordligste, hvor der ligger asfalt.

Rekordforsøget begyndte i Padborg lige på grænsen til Tyskland kl. 07:46 om morgenen. 11 timer og 41 minutter senere rullede han ind på parkeringspladsen ved Grenen i Skagen.

Det giver en gennemsnitsfart på 33,3 km/t, og det var mere end nok til at slå den eksisterende rekord på 14 timer og 30 minutter sat af Mads Fabricius i 2010.

Klar til tjeneste og næste tur
Forsvarets Hovedredaktion talte med

Christian Krause dagen efter det vellykkede forsøg, hvor han på trods af kun fire timers hvile stod klar til tjeneste:

- Jeg har stort set ikke sovet i nat, så jeg er nok ikke så effektiv i dag. Jeg er øm i hele kroppen, har kramper i hænderne, mit knæ er hævet, og jeg koger med voldsom feber, fordi kroppen er ved at reparere sig selv, fortæller han og tilføjer:

- Jeg er ikke træt endnu, men det må simpelthen komme. Nu skal jeg hvile ud til på fredag, hvor årets tur med Team Rynkeby til Paris starter. ■

Foto: Privat

Mads Lunde Larsen blev nummer seks på forhindringsbanen i VM i marinefemkamp. Foto: Sune Wadskjær

MARINEFEMKÆMPER VIL I VERDENSELITEN

TALENT: Mads Lunde Larsen fik en meget lovende debut til VM i marinefemkamp.

AF SUNE WADSKJÆR, FORSVARETS HOVEDREDAKTION

MOTION

Jeg går efter at blive en af de allerbedste. Jeg tror på, at jeg kan komme i top fem i verden, siger Mads Lunde Larsen, der netop har hostet en masse snyt og slim op efter slutspurten i amfibieløbet, der er VM's sidste disciplin.

Den 22-årige marinefemkæmper er ved at uddanne sig til teknisk officer på Søværnets Officersskole. Mens han fulgte nogle kurser i Frederikshavn, kiggede han nysgerrigt på marinefemkampsbanen.

Så var han med til et foredrag med to atleter fra landsholdet i marinefemkamp, og det fik Mads Lunde Larsen til at begynde på sporten. Syv måneder senere blev han nummer sytten ud af 65 deltagere til VM i marinefemkamp i Sverige.

- Jeg skulle finde en afløser til mountainbike, som jeg har dyrket meget, men ikke har mulighed for, mens jeg bor i København, forklarer han.

Mads Lunde Larsen er oppe imod femkæmpere fra blandt andet Polen og Tyskland, der får

lov at bruge alt deres tid på træning op til en stor konkurrence. Han tror dog, at hans talent er stort nok til, at han kan indhente forspringet til konkurrenterne, selv om han samtidig skal gå til lektioner og lave lektier på officersskolen.

- Jeg har et særligt talent for at lære alle de små tekniske ting, der udgør en marinefemkamp. At analysere bevægelserne. At få hurtigere fat på kæden fra en bøje. At forcere en forhindring lidt hurtigere, forklarer han.

En marinefemkamp består netop af snesevis af små tekniske

bevægelser kombineret med roning, løb og svømning. Ved at fokusere på det enkelte moment i konkurrencen vil Mads Lunde Larsen hale ind på svenskerne, polakkerne, brasilianerne og tyskerne, der dominerer sporten.

Samtidig har landholdsfemkæmperne forskellige forcer.

- Min kollega Frederik Ørsted kan lære mig at svømme bedre. Jeg er stærkest på forhindringsbanen og kan give de andre tips i den disciplin. På den måde bliver vi stærkere som hold, vurderer Mads Lunde Larsen.

Det ærgrer ham, at sporten ikke har mere mediebevågenhed, men det får ham ikke til at overveje en anden sportsgren. Kun 11 nationer deltog i verdensmesterskaberne i Berga i Sverige 20-24. august. Ved næste VM satser det internationale militære idrætsforbund dog på at nå op på omkring 20 nationer.

- Marinefemkampen har allerede givet mig så mange gode oplevelser. Det er min drøm at fortsætte, også når jeg bliver færdig som søofficer, fortæller Mads Lunde Larsen. ■

TRÆNINGSTIPPET 3 HURTIGE PUSH-UPS

Mikrotræning er en træningsmetode, som kan gennemføres med et minimum af forberedelse og efter devisen – når som helst og hvor som helst. Forsvarets træningsspecialister fra Center for Idræt anbefaler mikrotræning som supplement til andre former for fysik træning og har udviklet en serie øvelser, som du kan finde på centrets side på FIIN og i bogen Militær Fysisk Træning.

● DEN KLASSISKE

Armstrækere er den mest klassiske af alle militære styrkeøvelser. Øvelsen styrker musklerne på bagsiden af overarmen (triceps) og brystmusklerne. Men øvelsen styrker også kropsstammen. Armstrækere kan udføres på et utal af måder, men sørg altid for, at holde kroppen strakt.

● DEN LETTE

Hvis den klassiske armstrække er for svær, kan du lave armstrækere med knæene i gulvet. Læg dig på knæene med hænderne placeret i skulderbredde og strakte arme. Sænk kroppen og stop lige inden kroppen når gulvet. Stræk derefter armene til du kommer tilbage i udgangsstilling.

● DEN SVÆRESTE

Når de almindelige armstrækere er blevet for lette, kan du gøre øvelsen sværere på mange måder. Tag f.eks. din fragmentationsvægt eller en rygsæk på, læg noget under hænderne, så du kan skal sænke dig dybere, eller placer dine fødder på en bænk eller en anden forhøjning.

NY APP TIL DIN TRÆNING

App. Få lagt et personligt træningsprogram og styrk din fysiske form med forsvarets nye app.

AF SPECIALKONSULENT MARIANNE PII BEHRENS / FORSVARETS REKRUTTERING

TEKNOLOGI

Forsvarets Rekruttering, Forsvarets Sundhedstjeneste og Center for Idræt (CFI) har sammen udgivet en træningsapplikation til smartphones.

App'en er gratis og kan hentes i iPhone appstore og Google Play (Android) fra den 4. september.

App'en hedder "Træn med forsvaret" og har til formål at opbygge den enkeltes fysiske form med sikker træning. Der tages udgangspunkt i at træne den enkelte person op til at kunne opfylde de fysiske krav, der stilles til soldaterne. Træningen foregår inden for tre kategorier: Styrketræning, coretræning og konditionstræning.

Personligt træningsprogram

"Træn med forsvaret" er unik, fordi den på baggrund af en personlig test lægger et 8-ugers individuelt træningsprogram. Programmet indeholder træningspas inden for alle tre træningskategorier. Det er også muligt at vælge et standard-træningsprogram uden at tage testen samt på egen hånd at træne forskellige øvelser.

Initiativet til at udvikle en træningsapplikation er kommet i stand blandt andet, fordi CFI har udviklet nye træningsprogrammer for ansatte i forsvaret. App'en bliver et godt redskab for alle forsvarets medarbejdere, der vil forbedre eller blot vedligeholde deres fysiske form.

Derudover er app'en tiltænkt værnepligtige og ansøgere til forsvarets uddannelser. Med app'en får de mulighed for at træne målrettet til at bestå optagelsesprøven til den uddannelse, de gerne vil optages på.

I relation til dette iværksætter Forsvarets Rekruttering i efteråret en kampagne for unge mennesker, hvor der sættes fokus på fysisk træning som en del af at uddanne sig til og arbejde i forsvaret. ■

SÅDAN BRUGER DU TRÆNINGS-APP

● Download app'en "Træn med forsvaret" fra enten iPhones app store eller google play (Android). Det kan tage et stykke tid, da app'en er meget stor.

● Når du har åbnet app'en anbefaler vi, at du opretter dig som bruger. Så har du følgende muligheder:

- tag en test og få lagt et 8-ugers personligt træningsprogram
- vælg et 8-ugers standardprogram

● Hvis du ikke opretter dig som bruger, kan du frit vælge blandt forsvarets øvelser. Der er øvelser indenfor træningskategorierne:

- core
- kondi
- styrke
- cirkel

KILDE: CFI

Mikrotræning, vejen til mere træning

SPORT: Hvis du ikke kan få træningen til at hænge sammen med et travlt arbejds- og familieliv, så er mikrotræning vejen til at få mere træning ind i din hverdag. Mikrotræning handler om at træne med et minimum af forberedelse i de pauser, der naturligt opstår i hverdagen efter devisen "når som helst og hvor som helst"

Det anbefales, at du gennemfører to til tre mikrotræningspas af 10 til 15 minutter pr. dag, men husk: Hellere ét træningspas end intet træningspas.

For at hjælpe dig har CFI udarbejdet et antal standard mikrotræningspas, som dels fremgår af håndbogen i Militær Fysisk Træning, FSU pub. 902-62 der kan rekvireres/downloades på FSU's og CFI's hjemmesider på intra- og internet. Disse kort angiver et antal øvelser med tilhørende intensiteter.

MIKROTRÆNING

- Anvend CFI mikrotræningskort som inspiration til at udvikle dine egne træningspas
- Træn sammen med familie, venner og kollegaer, det gør træningen sjovere
- Træningen gennemføres i det tøj du står og går i. Husk evt. en ekstra T-shirt

Mikrotræning er ikke kun træning, men kan også være udspænding eller træning med fokus på korrekt løfteteknik etc. ■

Søkadetterne vandt sølv

SPORT: Til Nordisk Kadetstævne 2012 fik danske kadetter fra Søværnets Officersskole en andenplads. Til gengæld blev danskerne kåret som de bedste vikinger.

Kun ét enkelt point skilte guld- og sølvvinder ved det årlige Nordisk Kadetstævne. Sejren gik til hjemmebaneholdet Norge. Men de danske vikinger tager ikke tomhændede hjem fra togt.

Den danske viking – en rå holdspiller

Danskerne erobrede vindertrofæet, et sværd, i Vikingedysten, hvor deltagerne vurderes på ægte vikingedyder: Råhed, brutalitet og styrke, men også lederskab og samarbejde. Syvmandsholdene dystede blandt andet i armlægning og kast med tømmer. ■

Svært comeback for Brian Dåsbjerg

FEMKAMP: Det gik ikke som håbet, da Brian Dåsbjerg gjorde comeback ved verdensmesterskaberne i militær femkamp i Lathi i Finland. Verdensmesteren fra 2010, der sagde farvel til verdenseliten i 2011, gik hårdt efter at vinde en medalje. Men Dåsbjerg

endte som en samlet nummer 14. Dåsbjerg skal derfor overbevise sig selv om, at han stadig kan konkurrere med de bedste, hvis han ikke skal trække sig tilbage. Igen. ■

Baglandet:

” Tiltrængt ro på hjemmefronten.

Gitte Joensen mor til dansk soldat i Afghanistan

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Dansk soldat hårdt såret i Afghanistan. Sådan lyder beskeden en morgen i august. Gitte Joensen tager den dårlige nyhed med sindsro, for hun har tjekket, at det ikke handler om hendes søn. 21-årige Alexander er udsendt med JDR på ISAF Hold 14, og hans mor er så rolig, som en mor til en udsendt soldat nu kan være.

- Det kan ikke nytte noget, at jeg går rundt og er bekymret for alle 700 soldater. Denne gang har jeg besluttet mig for, at jeg kun forholder mig til min søn og hans deling, fortæller Gitte Joensen.

Men sådan har det ikke altid været. Da sønnen var udsendt første gang på ISAF Hold 11, brød hendes verden nærmest sammen.

- Hver gang der tikkede en mail ind på telefonen, fik jeg hjertebanken med det samme. Jeg svedte og tudede og gjorde ting, der var helt ude i hampen. Bundlinjen efter Hold 11 var, at det havde store menneskelige omkostninger, siger Gitte Joensen.

Nye regler

Så da Alexander i august tog af sted med ISAF Hold 14, var det med et sæt regler i bagagen. Blandt andet for hvordan og hvornår de kommunikerer. Nu accepterer Gitte, at kampsoldaten ikke altid er mand for den følelsesmæssige påvirkning, det er at tale med familien i telefonen. Og Alexander forstår, hvorfor det er vigtigt for hans mor, at de holder en del mere kontakt, end de gjorde første gang.

Gitte Joensen er 47 år og bor på Amager. Hun er flyveleder og har tidligere været ansat 17 år i Forsvaret. Alexander er hendes eneste barn. Gitte er frivillig på Veteranhjemmet i København.

Foto:
Susanne Blomqvist

Men det er ikke kun mor og søn imellem, at tingene er blevet anderledes. Gitte opdagede allerede under Alexanders første udsendelse, at hun havde et stort behov for at tale med ligesindede.

- Kolleger og venner forstår det ikke. Man kan godt se på dem, at de bliver trætte af at høre på historierne, siger Gitte Joensen.

Med i familienetværk

Så med store sommerfugle i maven opsøgte hun "Familienetværket" på Garderkasernen i Gothersgade. Det krævede "en god mundfuld luft" at gå derind første gang, men var det hele værd. Så da sønnen meddelte, at han skulle af sted en gang til, var Gitte Joensen igen fast deltager til netværkets søndagskaffe.

- Når jeg går derfra, er jeg glad i hjertet og knuden i maven er blevet løsnet lidt op, for vi griner meget.

En bonus fra den første udsendelse er to nye veninder. Mødre fra netværket, som også havde sønner på ISAF Hold 11. Og som altid er der, hvis der er brug for en snak. For selvom Gitte Joensen er blevet meget bedre til at tackle situationen, så vil der altid være mørke dage, hvor det føles svært. Alligevel ville hun aldrig drømme om at bede sønnen om at blive hjemme.

- Det har gjort ham til et fantastisk menneske, og han har fået nogle virkelig gode værdier med sig. Men som mor tror jeg nu godt, at jeg kunne have været det foruden. Al den sorg og bekymring, indrømmer Gitte Joensen. ■

CHEFEN LÆSER

DEFEAT INTO VICTORY

Field Marshal Slim

LÆS Hvis man kun vil læse en krigshistorisk bog i sit liv, kan jeg anbefale Field Marshal Slims bog. Den bog er ikke blot spændende læsning, men en veritabel guldgrube i forhold til strategi og ledelse samt planlægning og gennemførelse af militære operationer.

DEN ROMERSKE FAMILIE

Colleen McCullough

LÆS Jeg sluger gerne historisk baserede romaner. En prægtig serie i den genre er "Den romerske familie", hvor en hovedperson i bind 1, "Ærens vej", er den romerske konsul, store feltherre og senere tyrann, Marius.

MC TOURING NYT

LÆS På natbordet ligger der i øjeblikket en god krimi af P.D. James samt et eksemplar af "MC Touring Nyt" med en flere gange læst test af den motorcykel, jeg gerne vil have, men som "vi" ikke synes, der lige er råd til.

Per Ludvigsen

Generalmajor,
generalinspektør
og chef for Personelstaben

UNIFORMEN: KAMPUNIFORM 1984

Kampuniformen, der i sin tid blev skræddersyet til hæren efter mange og lange studier, er på vej mod udfasning. Den blev indført under den kolde krig, da soldaternes oppakningssystem var væsentligt mindre, og er derfor fyldt med lommer til deres resterende grej.

1 Her opbevarede soldaten sit regntøj, hvilket gav udseende af baviannumse, når soldaterne ikke havde basis på.

2 Hætten er ikke så meget mod vind og vejr, men derimod sammen med gasmasken som væsentligste beskyttelse af hovedet mod kemiske kampstoffer før indførelsen af ABC dragt.

3 Knæet er foret i en tid hvor tanken om individuelle knæbeskyttere endnu ikke havde forankret sig.

HISTORIEN KORT

Tuzla

29. april 1994

Bosnien-Herzegovina

22:00 Melding om at den svenske observationspost Tango 2 bliver beskudt af bosniske serbere. Danske kampvogne rykker ud.

23:15 Danske kampvogne bliver beskudt første gang.

23:35 Lars Møller giver ordre til at nedkæmpe de bosnisk-serbiske panserværnsstillinger.

Kampvognene nedkæmper adskillige bunkers og en panserværnskanon.

Kampvognene trækker sig tilbage fra Tango 2.

De bosniske serbere åbner igen ild.

Kampvognenes 2. deling åbner ild mod de bosniske serbere.

Et bosnisk-serbisk ammunitionsdepot bliver truffet af en dansk granat.

01:00 Den sidste kampvogn bliver trukket ud af Saraci, og alle - på nær de to vogne ved "Tango 2", der bliver der i flere dage - når sikkert tilbage.

Det positive udfald af kampen ved Tuzla fik stor betydning for forsvarets internationale engagement. Det er medvirkende til, at forsvaret i dag deltager i de mere intensive missioner og har fået en kamperfarene hær.

NEM VEJ TIL MILITÆRFAGLIG VIDEN

Du kan nu søge i forsvarets biblioteks fysiske samlinger og e-ressourcer samtidigt.

Et nyt søgesystem på Forsvarets Biblioteks hjemmeside gør det muligt at søge i mange forskellige viden-databaser. Både efter elektroniske/fysiske tidsskrifter og bøger i en og samme søgning.

Besøg www.fbib.dk - og bliv klogere på din militærfaglige viden

Ud igen:

”

Sydpå for syvende gang.

Ana Aagaard marineoverkonstabel

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Når den splinternye fregat Iver Huitfeldt sætter kurs mod Aden-bugten til oktober er det med en temmelig erfaren dame om bord. Ana Aagaard skal på sin syvende mission på fire år. Og den 29-årige marineoverkonstabel glæder sig til at fortsætte piratjagten.

- Det giver sjælero at vide, at vi kan hjælpe folk, der ikke har mulighed for at beskytte sig selv. Jeg kan godt lide at have et arbejde, hvor jeg kan gøre en forskel, fortæller Ana Aagaard.

Anas primære funktion på Iver Huitfeldt er banjeremester skriver. For de ikke søværnskyndige betyder det, at hun er assistent på skibets administrationskontor. Men Ana forlader også skrivebordet for at deltage i de mere operative opgaver. Hun sejler gummibåd, tager helikoptere ned på skibet, og så er hun boardinguddannet på Frømandskorpsets ribber, så hun kan assistere, hvis der er specialstyrker om bord.

- Det passer mig fint at gå ind på kontoret og nørde et stykke tid og så gå ud og bruge de skarpe sanser og hovedet på en helt anden måde. Det betyder rigtig meget, at jeg kan være fysisk aktiv, siger Ana Aagaard.

Afgangsfeberen rammer

Ana kom hjem i juli sidste år efter en tørt sydpå med støtteskibet Esbern Snare. I den mellemliggende tid har hun haft et helt almindeligt arbejdsliv i Korsør og nydt at vågne op til solstrefj gennem vinduerne i Nyboder. Slængt sig på sofaen og brugt masser af tid på familie, venner og ikke mindst: Sin mand. Men nu er afgangsfieberen igen ved at melde sig.

- Selvfølgelig har jeg ikke ligeså mange sommerfugle i maven som første gang, men når man kender rutinerne og ved, hvad man skal ned til, så giver det jo også en form for tryghed, siger Ana Aagaard.

Hendes kompetencer har været efterspurgt, og derfor har hun sagt ja til flere udsendelser end normalt. Bortset

fra en enkelt tur med korvetten Peter Tordenskiold ud for Libanons kyst har alle Anas missioner været om bord på støtteskibene Esbern Snare og Absalon.

Familie kan ændre alt

Anas mand er også ansat i forsvaret og har jævnlige udsendelser, så der er fuld accept på hjemmefronten. Men hun er klar over, at missionerne nok tynder ud i takt med, at hendes eget liv ændrer sig. Derfor vil hun have alle oplevelserne med, så længe de er der.

- Når jeg på et tidspunkt skal have en familie, så er sejlende tjeneste udelukket. Måske er jeg lidt gammeldags, men mor skal altså ikke ud og sejle i fire måneder. Det her er en periode i mit liv, og så længe jeg elsker at sejle og lave de operative ting, så er det med familien ikke noget, der er på tegnebrættet, slutter Ana Aagaard. Så lige nu er der fuldt fokus på forberedelserne til udsendelse nummer syv. Iver Huitfeldt og Ana Aagaard sætter kurs mod Afrikas Horn til oktober. ■

- Selvfølgelig har jeg ikke ligeså mange sommerfugle i maven som første gang, men når man kender rutinerne og ved hvad man skal ned til, så giver det jo også en form for tryghed, siger Ana Aagaard.
Foto: Sune Wadskjær

MONUMENTET DANSKE SOLDATERS MINDELUND

1990

HVAD:

I den lille by Rindsholm fem kilometer fra Viborg har krojer Frode Hansen oprettet en mindelund for danske soldater. Anlægget fik navnet "Danske soldaters mindelund" i 2004 og siden er der kommet flere og flere mindesmærker på stedet.

HVORFOR:

Allerede i 1990 kom det første, nemlig mindestenen for træfningen ved Rindsholm i 1849, efter at Frode Hansen havde fundet efterladenskaber fra kamphandlingerne i form af granatsplinter, blykugler og en gammel døllebajonet på sin grund. I 1990, 1999 og i årene 2003 til nu har Jydske Dragonregiment hvert år 4. juli holdt en mindehøjtidelighed for kampen ved Rindsholm, som dengang reddede Viborg fra at blive plyndret af fjendtlige soldater. De Blå Baretter begyndte at deltage 4. juli 2004.

FOTO: SUNE WADSKJÆR

DU KAN NU SØGE 8-MILLIONER KRONER PULJEN

Hvis du eller din forening har en aktivitet, der støtter de danske veteraner, så kan du søge om midler fra 8-millioner kroner puljen.

Du finder nærmere information på veteran.forsvaret.dk

Veterancentret modtager ansøgninger for 2013 i perioden 1. maj til 1. oktober 2012, og ansøgerne forventes meddelt svar inden årsskiftet.

KOMMENTAR

Et relevant forsvar

Det er med stor glæde, at jeg nu skriver min første kommentar i forsvarrets nye medarbejderavis. En avis jeg – men også andre chefer – fremover vil bruge til at give jer vores syn på de væsentlige begivenheder og udfordringer, som vores forsvar står overfor.

Forsvaret har gennem de seneste 20 år været involveret i en af de største forandringsprocesser, vi nogensinde har gennemført. Fra det første skridt, som et redskab for den nye aktivistiske udenrigspolitik, til i dag, hvor forsvarrets enheder kan indsættes i mange forskellige opgavetyper af varierende intensitet, kompleksitet og længde overalt i verdens brændpunkter. Forandringerne er ikke kommet på en gang. De er løbende blevet implementeret, efterhånden som Danmarks strategiske interesser har ændret sig. Ofte er kravet om forandringer kommet hurtigt og uventet. Alligevel har vi i forsvarret evnet at omstille ikke blot vores faglige og operative kompetencer, men også hele vores struktur. På den måde har vi i de seneste 20 år været et effektivt, synligt og ikke mindst efterspurgt redskab i dansk forsvars- og sikkerhedspolitik.

Men - det slutter ikke her. Fra politisk side er der annonceret besparelser på cirka 2,7 mia. kr. Det er klart at med så massive besparelser, vil vi umuligt kunne fastholde det forsvar, som vi kender i dag. Jeg kan ikke forudsige, hvad politikerne ender med at beslutte, men jeg forventer, at vi skal igennem en periode med meget store forandringer, hvor vi vil trække store vekslers på vores evne til omstilling. Det vil være naivt at tro, at vi kan spare et beløb i den størrelsesorden, uden at det kan mærkes. Vi vil sandsynligvis se store omstruktureringer af det forsvar, vi kender, og vi vil komme til at afskedige medarbejdere. Men jeg forsikrer alle om, at vi vil gøre det på en god og ordentlig måde med respekt for den enkelte medarbejder.

Ændringerne i forsvarret vil også påvirke vores traditioner. Nogle vil måske forsvinde, mens andre skal finde nye former. Det er min overbevisning, at vi skal værne om vores historie og udvikle os med respekt for traditionerne. For de betyder noget. Både herhjemme, men også i den skarpe ende, når soldater indsættes i hårde opgaver. Her bliver traditioner omsat til loyalitet, kampånd og fællesskab som i sidste ende kan betyde liv eller død.

Et af mine fokusområder er at kæmpe for, at forsvarret også i fremtiden er et relevant redskab, både på den nationale og internationale scene. Vi må derfor udvikle os for at kunne imødegå fremtidens trusler og opgaver, og vi skal skabe størst mulig sammenhæng mellem de stillede opgaver og de ressourcer, vi har til rådighed. Det er opgaver, jeg tager meget alvorligt.

Ingen ved præcist, hvad fremtiden bringer – men lad os gøre os mentalt klar og sammen arbejde for, at vi til stadighed har et effektivt og relevant forsvar, som vi kan være stolte af. Vi har gjort det før – vi kan gøre det igen!

Peter Bartram
general,
Forsvarschef

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele forsvarret laver? I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

Foto: Dennis Vang Knudsen

HVAD SKULLE DET VÆRE?

Seniorsergent Dan Kristensen er forsyningsbefalingsmand på fregatten Peter Willemoes.

AF DENNIS VANG KNUDSEN / SOK

STAFETTEN

Stumper til maskinen, IT-udstyr, en svensknøgle, blyanter, lyspærer og så videre. Forsyningsbefalingsmand Dan Kristensen har en finger med i stort set alt, der lastes på fregatten Peter Willemoes.

- Det er simpelthen alt. Der er ni lokale regnskabsførere om bord, så det er alt, hvad de kan finde på at bestille. De sender jo bare en mail til mig med en forsyningsblanket, og så sørger min assistent eller jeg for at bestille det, fortæller Dan Kristensen.

Det eneste, han ikke er inde over, er provianten. Der er ikke mange andre end Dan Kristensen og hans makker, der ved så præcist, hvad der kommer om bord.

Grebet af logistik

Dan Kristensen er i dag 54 år. Han blev indkaldt som værnepligtig i 1979, efter han var blevet uddannet elektriker. To år på Søværnets Grundskole gjorde ham til befalingsmand, og han blev så flyttet over

til de tre korvetter Niels Juel, Olfert Fischer og Peter Tordenskiold, hvor han var våben- og missiltekniker, indtil de blev udfaset.

- Jeg sejlede med korvetter i ti år. Herefter havde jeg fem gode år som tekniker på de tre torpedobåde, men så skulle de også nedlægges. Men jeg fik prøvet lidt af hvert. Jeg har aldrig været bygget til et 8-16 job. Det siger min familie og omgivelser også. Det dur ikke. At komme lidt ud og væk passer mig perfekt, kommer det med et smil fra den gamle sømand.

Efter at have været på torpedobådene var Dan Kristensen med til at afrigge de tre korvetter. Det var her, han blev en smule grebet af det med at holde styr på logistikken. Fra 2005 til 2010 var Dan Kristensen desuden udlånt tre gange til NATO i Irak, også som forsyningsbefalingsmand.

- Det var lidt et drømmejob, synes jeg. Jeg lavede alt fra at købe blyanter til biler. Og huse for den sags skyld. Man kan klare meget på mail dernede, men det drejer sig nu om at se de lokale i øjnene, så de kan se, at man mener det. Og det tror jeg nu nok, at de kunne, fortæller seniorsergenten muntert og funderer:

- Jeg gad nu godt vide, hvad en loadmaster i flyvevåbnet egentlig laver... ■

Spørgsmålet

Hvad laver en loadmaster i flyvevåbnet egentlig?

BAG OM MEDALJERNE

Forsvarets medalje for Tapperhed

● Indstiftet 30. oktober 1996

Forsvarets Medalje for Tapperhed tildeles militært og civilt personel, der under kamphandlinger eller følge af terroristvirksomhed har ydet en heltemodig indsats.

Forsvarets Medalje

● Indstiftet 27. november 1991

Forsvarets Medalje tildeles militært og civilt personel, der har udført en forsvaret fortjenstfuld indsats uden for kongeriget Danmarks grænser.

PROFILEN

HAN OPFANDT FLAGDAGEN

Kim Eg Thygesen er på overfladen en helt almindelig overkonstabel fra Gardehusarregimentet, men i 2006 ringede han til daværende forsvarsminister Søren Gade og satte gang i en kæmpe national begivenhed med deltagelse af kongefamilien, regeringen og det meste af forsvaret, Flagdagen den 5. september.

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

PROFIL Sommeren var varm i 2006. Og for de små hundrede mand og den ene kvinde fra 1. Lette Opklaringseskadron, der i slutningen af august sad i de firkantede grønne gruppetelte uden aircondition i Camp Bastion og småsnakkede, mens de kiggede udover de sandede bakker i Dødens Ørken, havde den været ekstra varm.

De var lige hjemvendt fra Musa Qala, hvor de nærmest havde været belejret af Taleban i over 30 dage, hvor de havde deltaget i de indtil dato hårdeste kampe, danske soldater havde oplevet siden 1864. Mange af dem var rystede, og Musa Qala sad i dem. Kim Eg Thygesen var en af dem, og det var dernede i de dage ideen til flagdagen blev født.

-Vi kunne se, hvordan briternes system fungerede. De havde radioprogrammer, hvor soldater og pårørende kunne sende hilsener til hinanden. De havde en veterandag, hvor deres soldater blev hyldet. Det ville vi også gerne have. Vi savnede dengang både, at forsvaret gjorde noget mere for de pårørende og så den generelle anerkendelse fra befolkningen, husker Kim.

Hjemmesiden gik ned

Kort efter hjemkomsten fra

ISAF Hold 1 mødte soldaterne daværende forsvarsminister Søren Gade. Han sagde afsluttende til dem, at de altid kunne ringe til ham, og Kim tog ham på ordet og foreslog oprettelsen af en national flagdag. Ministeren var positiv, men der skulle sættes en form for græsrodsbevægelse i gang, hvis ideen skulle kunne leve politisk.

-Jeg oprettede en hjemmeside, og så fik jeg lavet nogle postkort og klistermærker, som jeg gik rundt og delte ud på cafeer i et stykke tid. Så hørte medierne om mig, og derefter gik min hjemmeside ned på grund af folk, der gik ind for at støtte projektet, fortæller Kim.

Der skulle dog gå to år mere, hvor Kim brugte al sin fritid på flagdagen, før han endelig kunne sætte kronen på værket. Da den første flagdag løb af stabelen i 2009, var Kim igen udsendt til Helmand. På grund af hans store rolle i projektet tilbragte han dagen i Camp Bastion med live interviews med forskellige medier, mens han fulgte festlighederne på storskærm.

-Det var helt fantastisk, nærmest surrealistisk at stå nede i Helmand, hvor det hele begyndte og følge det på skærmen, siger Kim.

Soldaterlivet forbi

Oveni den store personlige sejr kom der dog malurt i bægeret. De voldsomme oplevelser fra

Musa Qala og Hold 1 sad mere i Kim, end han dengang ville indrømme overfor sig selv. Kort efter flagdagen måtte han tage hjem fra Helmand med en stressrelateret psykisk belastningsreaktion, og i dag er Kims tid som soldat ved at være forbi. Han er i stedet under civiluddannelse til ergoterapeut og står i nummer ved kamppausekompagniet.

-At være soldat har været en drengedrøm for mig, og jeg har haft fantastiske oplevelser. Jeg har altid set mig selv som soldat og var klar til 60 års kontrakt og det hele, så det var ikke en del af planen," siger Kim

Flagdagen har han dog ikke tænkt sig at slippe. Kim er stadig fyldt med gode ideer til, hvordan den kan gøres bedre og mere omfattende.

-Jeg kunne godt tænke mig, at man samlede mange flere af forsvarets aktiviteter omkring flagdagen, så alle tre værn kunne vise deres materiel frem, som de alligevel gør på andre tidspunkter af året. Samtidig kunne man samle hjemkomst- og medaljeparader på den dag, siger Kim Eg Thygesen og understreger dermed, at forsvarsordførere, generaler og ministre ikke slipper for ham, selvom han snart går civilt. ■

KOMMENTAR

20 år!

Moderne konflikter og krige udspiller sig typisk på landjorden, hvor mennesker bor. Her bliver et styrkebidrag udsat for den største risiko, men får også de bedste muligheder for at forstå og påvirke konfliktens mange aktører. Hæren giver Danmark muligheden for fortsat at kunne gøre noget, når der er behov for at afhjælpe konsekvenserne af konflikt og krig, og efter 20 års erfaringer fra talrige operationer er hæren transformeret og fokuseret på sådanne indsættelser. Nu er spørgsmålet, hvilke nye opgaver, der stilles.

Det ville være bekvemt, hvis vi kunne vælge mission efter truslen. De seneste 20 års indsatser på Balkan, i Afrika, i Irak og Afghanistan og senest i Libanon og Syrien har imidlertid vist, at truslen i sidste ende bestemmes af modstanderen. Derfor må de enheder, vi udsender, fra starten være robuste nok til straks at kunne tilpasse sig ændringer – selv i de traditionelt "blødeste" missionstyper som fredsbevarende operationer under det blå FN-flag. Uanset opgavens profil ved påbegyndelsen har det i hovedparten af missionerne vist sig, at man fik brug for færdigheder fra den blødeste til den hårdeste form for indsats.

Det ville være lige så bekvemt, hvis vi kunne vælge mission efter dens varighed og alene vælge de kortvarige. Langt hovedparten af missionerne de seneste 20 år har imidlertid vist sig at være så dynamiske, at Danmark løbende måtte tage stilling til ønsket om videreførelse af de enkelte styrkebidrag. På baggrund af disse erfaringer er hærens dimensioneret, så der er handlefrihed til både kortvarige og langvarige indsættelser, de førstnævnte med kort reaktionstid, hvis hæren ikke er indsat i forvejen.

Bataljonskampgruppen har vist sig i stand til at håndtere de militære opgaver og samtidig koordinere den samtænkte indsats i et "dansk" ansvarsområde. Den evne må vi forvente at få brug for også i fremtiden, og dermed er bataljonskampgruppen fortsat grundstenen i hærens taktiske organisation.

Hæren har et godt udgangspunkt for de fremtidige opgaver, der måtte dukke op, og vore erfaringer stammer fra et meget stort antal vidt forskellige operationer, selvom fokus aktuelt er nøje målrettet indsatsen i Afghanistan. Vi har særligt i Irak og Afghanistan slidt og tabt materiel uden at erstatte det tabte, og på personelsiden er rækkerne langt fra fyldt op endnu. Derfor er vores evne til at levere jævnfør alt, hvad jeg har beskrevet ovenfor, endnu på vej mod hundrede procent. Gennem uddannelse og træning vil vi fastholde erfaringerne fra de seneste 20 års operationer, så vi bevarer evnen til med kort varsel at møde de krav, som den næste usandsynlige mission stiller. Således bevarer Danmark muligheden for hurtigt og fleksibelt at kunne bidrage, når konsekvenserne af krige og konflikter skal afhjælpes. ■

Agner Rokos,
Generalmajor,
chef for Hærens Operative Kommando

SAGT & SKREVET OM FORSVARET

Hold 13 er det første hold danske soldater fra Afghanistan, der er vendt hjem uden dræbte.

DR P3 Nyhederne

(Red: ISAF Hold 1 og 2 havde dog heller ingen faldne)

Hver eneste gang, der har været en hændelse eller en særlig hændelse i Afghanistan eller andre steder, bliver den bearbejdet, så vi kan gøre uddannelse, træning og udrustning bedre, siger forsvarschef general Peter Bartram.

Politiken

Velkommen i skønne landlige omgivelser med masser af naturlige uden for døren.

Hvis du ellers kan finde døren.

Nørresundby Avis

(om salg af en af forsvarets forfaldne boliger)

KOMMENTAR

Støttefunktion både hjemme og ude

Forsvarets øgede internationale engagement har været en væsentlig årsag til etableringen af de funktionelle tjenester – og dermed også Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste (FBE). De internationale missioners behov for øgede ressourcer til den operative virksomhed gjorde det nødvendigt at overføre ressourcer fra støttestrukturen. Det var kun muligt gennem effektivisering baseret på centralisering og professionalisering – også inden for de områder, som FBE i dag har ansvaret for. Derfor ligger det også dybt forankret i den enkelte FBE'er, at vores virksomheds opgaver skal udføres økonomisk effektivt i et mix af egne medarbejdere og eksterne leverandører. Samtidig skal de klart være målrettede behovene hos vore kunder i form af forsvarrets myndigheder og medarbejdere.

I FBE er vi stolte af vore soldaters virke i det fremmede, og vi glæder os over den respekt, deres indsats giver det samlede forsvar. Det smitter også af på FBE – og det glæder os. Det kan godt være, at støttestrukturen kontra de operative enheder er som historien om musen og elefanten, men i FBE føler vi også, at vi har andel i succesen. Vores bidrag har været at give enhederne faciliteter og service til uddannelse og træning samt tilpasse disse hurtigt og fleksibelt. Vi har gjort rent, serveret mad, plejet øvelsesterræn, bygget, ombygget og vedligeholdt efter de operative enheders ændrede behov, så alt kunne virke til fordel for enhedernes forberedelse til udsendelse.

FBE har selv afgivet mange enkeltpersoner – både militære og civile – til mission, hvilket har givet et enestående kendskab til vore kunders arbejdsbetingelser. Mest spændende har det imidlertid klart været, når vores faglige virke har været efterspurgt af de udsendte enheder – det være sig drift af lejre i Kosovo, mentoring af afghanere i lejrdrift, kantinedrift i Libanon eller projekter og rådgivning på byggeri og miljø i Irak, Afghanistan, Østeuropa eller Nordatlanten. Det holder os skarpe og i form, som en del af det samlede forsvar. Det ønsker vi også for fremtiden – og gerne på nye felter af vores faglighed. ■

Claus Uttrup
Brigadegeneral,
 fungerende Chef for
 Forsvarets Bygnings- og
 Etablisementstjeneste

Foto: Kim Vibe Michelsen

FØR: OVERKONSTABEL NU: AKUTLÆGEASSISTENT

Mads Finsen tog for ni år siden springet ud i det civile efter 16 år i hæren og skiftede spejder-GD'en ud med en akutlægebil med blå blink på taget.

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

OMSKOLING I alt otte missioner er det blevet til, og han savner det lidt. For selvom han er rigtig glad for sit nye job, var det egentlig mest hensynet til familien, der fik ham til at sige stop dengang for ni år siden.

I dag er han akutlægeassistent i Region Hovedstaden. Ingen dage er ens.

-Jeg var dengang klar over, at hvis jeg skulle kunne holde ud at skifte til civil, så skulle jeg finde et job med nogle af de samme kvaliteter, som dem jeg havde i hæren. Der skulle helst være skæve arbejdstider, lange vagter og en uforudsigelig hverdag, så politiet eller brand- og redning var det mest

oplagte, siger Mads.

I første omgang kom Mads til Falck som ambulanceredder, men senere fik han jobbet som akutlægeassistent, der kræver en uddannelse som paramediciner. Den uddannelse havde han ikke, men han mener, at det var erfaringen fra forsvarret, der gjorde, at han fik jobbet alligevel med lovnin om at færdiggøre uddannelsen undervejs.

-I hæren og under mine missioner lærte jeg at være enormt omstillingsparat. Det at gå fra nul til 100 på meget kort tid. At sidde i timer på en fredelig vagt med en kop kaffe i hånden for få minutter efter at skulle kunne klare liv og død situationer, siger Mads Finsen. ■

.....
Hvis jeg siger
"forsvaret"
- hvad
siger du så?
.....

JACOB
Tømmer,
Greve

”

Jeg synes, forsvarret er udmærket. Jeg har selv været værnepligtig, så det synes jeg er en fornuftig ting.

Jeg var i søværnet, og jeg synes, de gør en forskel, bl.a. i Somalia med piratjagt, selvom det er ærgerligt, at ikke flere pirater kan blive retsforfulgt.

LASSE
Snedker,
Vesterbro

”

Jeg synes, at det danske forsvar griber tingene an på en mere skandinavisk måde gennem at vise lokalbefolkningen respekt, vi er mere høflige.

Til gengæld synes jeg, at sådan noget som værnepligten er spild af penge. Den er for kort til, at det kan betale sig.

ACHMED
Amager,
Oprindeligt fra
Somalia

”

Forsvaret skal gøre det, de gør nu i Somalia, men de skal også gå i land og hjælpe de sultne mennesker, for når de får mad, så stopper de automatisk med pirateri.

Det mad, der kommer ind i Somalia nu, bliver konfiskeret af klanerne, og FN-mad bliver solgt på det sorte marked. Vi må gøre det på en anden måde.

FLAGDAG 2012

Foto: Sara Skytte

”
**I dag hædrer vi de mennesker,
der med deres indsats sikrer det
liv vi lever her i landet for endnu
en generation.**

Nick Hækkerup
Forsvarsminister

”
**Vores aftryk i verden
er større end vores
geografiske størrelse.
Jeres aktive indsats og
bidrag for at skabe fred,
frihed og sikkerhed giver
os indflydelse, resultater
og respekt.**

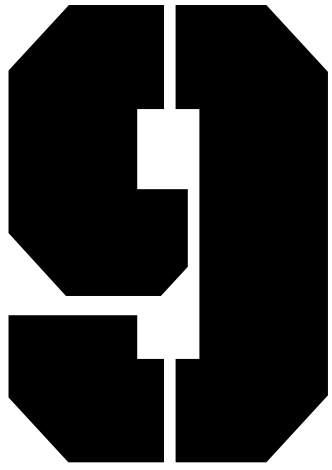
Peter Bartram
Forsvarschef

”
**Jeg bliver
lidt forlegen.
Det er næsten
for meget.
Det er jo bare
mit arbejde.**

Simon Brüel-Holler
overkonstabel

MENNESKER SAMME SAG

I hvert nummer af forsvarsavisen beder vi ni ansatte i forsvaret om at forholde sig til det samme spørgsmål.

Denne gang er det oplagte spørgsmål, hvordan de sidste tyve års forandringer har påvirket medarbejderne.

Vi spørger ansatte fra hele forsvaret: Soldater såvel som civile.

” Den enkelte medarbejder skal kunne rumme mere i dag end tidligere.

ANDERS FILTENBORG, KONTORFULDMÆGTIG

” I mit daglige arbejde har det ikke haft den store betydning.

CHARLOTTE SAMSON, KONTORFULDMÆGTIG

” Jeg blev hurtigt bevidst om, at vi gik fra at være et nationalt forsvar til et udenrigspolitisk værktøj.

ERIK ACHENBACH, ORLOGSKAPTJEN

” I takt med at de store skibe er mere og mere udsendt, kommer vi på patruljebådene med på flere øvelser.

KLAUS JACKIE HANSEN, MARINESPECIALIST

” Styringen er langt mere effektiv, og systemet er som helhed mere omstillingsparat.

KARSTEN JOHANSEN, CHEFSERGENT

HVAD BETYDER DE FORANDRINGER, SOM FORSVARET HAR VÆRET IGENNEM, FOR DIG?

” Jeg følger betydeligt mere med i, hvad der forgår i verden, og jeg tænker mere over det.

JØRN HVENEGAARD CHRISTIANSEN, SENIORSERGENT

” Vi er blevet skarpere af vores dyrkøbte erfaringer ude i enhederne.

JONATAN WIGOTSKI, KAPTJEN

” Der er kommet en mere professionel tilgang til tingene, især udsendelser til missionsområderne.

KIM ROSENBY CHRISTIANSEN, KORPORAL

” Truslerne blevet mere asymmetriske, og det kan være svært at vide, hvem modstanderen er.

TORBEN NIELSEN, MAJOR

Bliv ven med forsvaret på facebook

